

ΓΝΩΜΗ της Ο.Κ.Ε.

“ Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
2005 - 2008, στο Πλαίσιο της Στρατηγικής
της Λισσαβόνας”

Αθήνα, 11 Οκτωβρίου 2005

Διαδικασία

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.) ανέλαβε την έκδοση Γνώμης επί του «Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων 2005-2008, στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας».

Η σχετική απόφαση ελήφθη από την Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. και ορίστηκε Επιτροπή Εργασίας, αποτελούμενη από την κα **Ζωή Λαναρά** και τους κ.κ. **Χαράλαμπο Κεφάλα**, ως Πρόεδρο της Επιτροπής, **Αντώνη Τορτοπίδη**, **Νικόλαο Σκορίνη**, **Βασίλειο Ξενάκη**, **Νικόλαο Λιόλιο** και **Χρήστο Σπίρτζη**. Στην Επιτροπή Εργασίας συμμετείχαν ως εμπειρογνώμονες η **Δρ. Β. Αρανίτου**, η κα **Β. Λαλιώτη** και οι κ.κ. **Γ. Ιωαννίδης** και **Πέτρος Λινάρδος - Ρυλμόν**. Από πλευράς

Ο.Κ.Ε. συμμετείχε η επιστημονική συνεργάτης της Ο.Κ.Ε., **Δρ. Αφροδίτη Μακρυγιάννη**, οικονομολόγος, η οποία είχε και τον επιστημονικό συντονισμό της επιτροπής.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τέσσερις (4) συνεδριάσεις, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίασή της στις 11 Οκτωβρίου 2005.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., στην οποία εισηγητής ήταν ο κ. **Χαράλαμπος Κεφάλας**, αφού ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της **11ης Οκτωβρίου 2005**, διατύπωσε την **υπ' αριθ. 140** Γνώμη της.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι νέες συνθήκες που επεκράτησαν στο διεθνές επίπεδο, ως αποτέλεσμα της απελευθέρωσης των αγορών, δημιούργησαν την αναγκαιότητα στις ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές οικονομίες για το σχεδιασμό ενός τολμηρού προγράμματος μεταρρυθμίσεων, ώστε να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και να επιταχυνθεί η ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας στη βάση της γνώσης και καινοτομίας. Στο νέο αυτό μοντέλο η οικοδόμηση της Ευρώπης βασίζεται στον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού συστήματος και του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου, στις επενδύσεις στον άνθρωπο και στη βελτίωση της λειτουργίας του κράτους πρόνοιας.

Οι όποιες θετικές εξελίξεις σημειώθηκαν έως σήμερα δεν περιορίζουν τη σημασία της παράλληλης αρνητικής διαπίστωσης ότι η μετεξέλιξη της ευρωπαϊκής οικονομίας σε πρωτοπόρο οικονομία της γνώσης και η αύξηση της απασχόλησης προχωρεί με ιδιαίτερα αργούς ρυθμούς. Μία σειρά από ανασταλτικούς παράγοντες στο εσωτερικό της Ε.Ε., όσο και οι εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο, περιορίζουν τις επενδυτικές δραστηριότητες στην ευρωζώνη, οδηγώντας ταυτόχρονα ένα μέρος των υφιστάμενων παραγωγικών δραστηριοτήτων στη μετακίνησή τους σε χώρες χαμηλού εργασιακού κόστους.

Την ίδια στιγμή στον ευρωπαϊκό χώρο σημειώνονται σημαντικές οικονομικές, κοινωνικές και δημογραφικές διαφοροποιήσεις με μακρόχρονες επιπτώσεις. Η διεύρυνση της Ε.Ε., το άνοιγμα των αγορών, οι ταχείες τεχνολογικές εξελίξεις, η ένταση του ανταγωνισμού, η ανάδυση ταχύτατα αναπτυσσό-

μενων χωρών φτηνού εργατικού δυναμικού και χωρίς κανόνες λειτουργίας της αγοράς εργασίας, η γήρανση των ευρωπαϊκών πληθυσμών δημιουργούν πιέσεις στις εσωτερικές αγορές προϊόντων και εργασίας, στα συστήματα υγείας και συνταξιοδοτήσεων, με μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στο ευρωπαϊκό οικονομικό και κοινωνικό μοντέλο και στην ικανότητα ανταπόκρισής του στην προσδοκία της συνεχώς αυξανόμενης ευημερίας.

Η στρατηγική της Λισσαβόνας αποτελεί μια βαθιά πολιτική και κοινωνική διαδικασία. Η αναθεώρηση τον προηγούμενο Μάρτιο, επομένως, ήταν επιτακτική ανάγκη, ώστε να επανατοποθετηθούν οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις στις νέες συνθήκες που αναδύονται στην παγκόσμια οικονομία, να εκσυγχρονίσουν τους οικονομικούς προσανατολισμούς τους και να διασφαλίσουν για μία ακόμα φορά τη διαφορετικότητα του ευρωπαϊκού αναπτυξιακού μοντέλου.

Η ίδια η φύση των στόχων της Λισσαβόνας απαιτεί μεταρρυθμίσεις που θα υπηρετούν την κοινωνική διάσταση και συνοχή ως κινητήρια δύναμη για την παραγωγικότητα και την ανάπτυξη, καθώς και τον κοινωνικό διάλογο και τις κοινωνικές συνεργασίες ως σημαντικό τμήμα της όλης διαδικασίας. Η εμπλοκή της κοινωνίας των πολιτών και η ουσιαστικότερη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των πολιτικών και μεταρρυθμιστικών δράσεων, μέσα από μια «συνεργασία ανταλλαγής απόψεων», αποτελεί σημαντικό τμήμα του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της Ευρώπης και απαραίτητο μέσο για την επίτευξη

υψηλών ρυθμών ανάπτυξης και θέσεων απασχόλησης.

Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ολοκλήρωσε το Σχέδιο του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ), το οποίο και απέστειλε στους κοινωνικούς εταίρους, ώστε να ξεκινήσει η διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης. Με δεδομένο το εξαιρετικά περιορισμένο χρονικό διάστημα στο οποίο χρειάστηκε να εργασθούν, οι κοινωνικοί εταίροι αποδύθηκαν σε μία προσπάθεια δημιουργικής και εμπειριστατωμένης κριτικής του περιεχομένου του ΕΠΜ.

Καθώς ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ευθύνη των κρατών-μελών να υλοποιήσουν πολιτικές στις οποίες υπάρχει σύμπτωση επιλογών των κοινωνικών εταίρων σε εθνικό επίπεδο σε σχέση με τις πολιτικές που προωθούν τους στόχους της Λισσαβόνας, η Ο.Κ.Ε. είχε τοποθετηθεί σε ένα πρώτο επίπεδο κατά το αρχικό στάδιο σύνταξης του Προγράμματος μεταρρυθμίσεων με κοινές θέσεις και προτάσεις πολιτικής. Η άμεση και εμπειριστατωμένη τοποθέτηση της Ο.Κ.Ε. εκφράζει την αγωνία των κοινωνικών εταίρων μπροστά στις μεγάλες προκλήσεις της διευρυμένης Ευρώπης μέσα στο παγκόσμιο γίγνεσθαι. Η σύμπτωση των θέσεων των κοινωνικών εταίρων σε μία σειρά μέτρων και πολιτικών που υπηρετούν αυτούς τους στό-

χους υπογραμμίζει ότι οι κοινωνικές δυνάμεις στην Ελλάδα θέλουν την πρόοδο, και βρίσκουν κοινούς τόπους για να την προωθήσουν, έστω και αν διατηρούν τις διαφορετικές προσεγγίσεις τους, που άλλωστε είναι απόλυτα φυσιολογικές και αναμενόμενες σε πολλά άλλα θέματα πολιτικής.

Στο παρόν στάδιο η Ο.Κ.Ε. αποφάσισε την έκδοση Γνώμης με ενδελεχή ανάλυση των προτάσεων της Κυβέρνησης όπως αυτές αποτυπώνονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων. Ως βάση σχολιασμού χρησιμοποιήθηκε το ήδη κατατεθειμένο στην Επιτροπή Εμπειρογνομώνων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, από το τέλος Ιουλίου 2005, σημείωμα της Ο.Κ.Ε. (*αναλυτική παρουσίαση των κοινών θέσεων, με αντιστοίχιση ανά Ολοκληρωμένη Κατευθυντήρια Γραμμή (Ο.Κ.Γ.) και σχολιασμό περιλαμβάνεται στο Παράρτημα*). Στο κείμενο των κοινών θέσεων έγινε μία απόπειρα περιγραφής της υφιστάμενης κατάστασης στα επιμέρους πεδία των Ο.Κ.Γ., τέθηκαν οι βασικοί στόχοι, οι οποίοι στη συνέχεια εξειδικεύθηκαν σε μέτρα πολιτικής, και προτάθηκαν στατιστικοί δείκτες παρακολούθησης των επιπτώσεών τους. Η Ο.Κ.Ε. έχει, κατά το παρελθόν, γνωμοδοτήσει επί των περισσότερων μέτρων πολιτικής¹ τα οποία συμπεριλαμβάνονται στο παρόν ΕΠΜ και έχει εκφράσει συγκεκριμένες απόψεις.

1. Οι απόψεις της Ο.Κ.Ε. αποτυπώνονται στις ακόλουθες Γνώμες: Γνώμη 126 «Συστηματοποίηση της Δια Βίου Μάθησης», Ιανουάριος 2005, Γνώμη 129 «Τομείς Προτεραιότητας ενόψει της ενδιάμεσης αξιολόγησης-2005- της Στρατηγικής της Λισσαβόνας», Μάρτιος 2005, Γνώμη 136 «Ρυθμίσεις για την προώθηση της απασχόλησης, την ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής και άλλες διατάξεις», Ιούλιος 2005, Γνώμη 38 επί του Σχεδίου Νόμου με θέμα «Μετανάστευση και παραμονή αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια», Φεβρουάριος 2000, Γνώμη 117 «Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση», Νοέμβριος 2004, Γνώμη 124 «Έκθεση Ομάδας Υψηλού Επιπέδου υπό τον Wim Kok», Δεκέμβριος 2004, Γνώμη 131 «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση 2005-2006», Μάιος 2005. Γνώμη 114 «Η Συμβολή της Στρατηγικής της Λισσαβόνας στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο», Νοέμβριος 2004, Γνώμη 119 «Φορολογία Εισοδήματος φυσικών

Στην παρούσα Γνώμη υιοθετήθηκε μία δομή κειμένου, που αναδεικνύει τις υστερήσεις της ελληνικής οικονομίας και αγοράς εργασίας σε σχέση με τις επιδιώξεις της Λισσαβόνας και αξιολογεί τις προτεραιότητες της κυβερνητικής πολιτικής, όπως αυτές αποτυπώνονται στο ΕΠΜ. Ειδική αναφορά γίνεται σε επιμέρους τομείς, όπως τη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών, το επιχειρηματικό περιβάλλον, την ενίσχυση του ανταγωνισμού, το περιβάλλον, την απασχόληση, τη δημόσια διοίκηση κ.λπ. Το κείμενο επικεντρώνεται στα ζητούμενα ενός μεταρρυθμιστικού προγράμματος, καθώς και στο επίπεδο δεσμευτικότητας του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων.

Η Ο.Κ.Ε. πιστεύει ότι μία ολοκληρωμένη προσέγγιση των στόχων της Λισσαβόνας απαιτεί την εξειδίκευση των προτεραιοτήτων με στοχοθεσία, χρονοδιάγραμμα και πόρους, στη βάση πάντοτε των χαρακτηριστικών και των αναγκών της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων πρέπει να εμπεριέχει συγκεκριμένα μέτρα πολιτικής και να υπάρχει αξιολόγηση ως προς τις επιπτώσεις τους στην ελληνική οικονομία και κοινωνία. Η ανάληψη συγκεκριμένων δεσμεύσεων με ποσοτικά μετρήσιμα αποτελέσματα αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ευόδωση της όλης προσπάθειας. Μόνο με αυτόν

τον τρόπο, η διαδικασία υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης θα καταστεί συνεκτική και ποσοτικοποιημένη και θα ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων πολιτικών.

Ειδικότερα, η Ο.Κ.Ε. κρίνει σκόπιμο να υπογραμμίσει ότι η υστέρηση της ελληνικής οικονομίας σε σχέση με τους δείκτες που αποτυπώνουν τους στόχους της Λισσαβόνας αφορά κατ'αρχήν την αδυναμία της να βελτιώσει αποφασιστικά την ανταγωνιστικότητα και τα επίπεδα απασχόλησης του πληθυσμού μέσω της διαδικασίας μετάβασης στην οικονομία της γνώσης. Αφορά, επίσης, την απόσταση που πρέπει να διανύσει η χώρα για να συμβάλει στη διατήρηση του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, καθώς χρειάζεται να αντιμετωπισθούν στην Ελλάδα, όπως και σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, τα προβλήματα των διευρυνόμενων εισοδηματικών ανισοτήτων, της εκτεταμένης αδήλωτης απασχόλησης, της εκτεταμένης φοροδιαφυγής, της ελλιπούς ανάπτυξης και αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού, όπως και της αβεβαιότητας ως προς τη μακροχρόνια βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος.

Για να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις της Στρατηγικής της Λισσαβόνας χρειάζεται να υιοθετηθούν κατευθύνσεις μεταρρυθμίσεων που μπορούν να θέσουν ως στόχους την αποφασιστική στήριξη και προώ-

και νομικών προσώπων, φορολογικοί έλεγχοι και άλλες διατάξεις», Νοέμβριος 2004, Γνώμη 102 «Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα-Ενδίαμεση Αξιολόγηση» Δεκέμβριος 2003, Γνώμη 113 «Η Στρατηγική της Λισσαβόνας και οι ΜΜΕ», Νοέμβριος 2004, Γνώμη 134 «Συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα», Ιούλιος 2005, Γνώμη 138 «Πλαίσιο ρυθμίσεων για τη Σύσταση και Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Εταιρίας», Σεπτέμβριος 2005, Γνώμη 122 «Κίνητρα Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη και την Περιφερειακή σύγκλιση», Δεκέμβριος 2004, Γνώμη 130 ν.2323/95 όπως ισχύει τροποποιηθείς από το ν. 3190/2003, Απρίλιος 2005, Γνώμες 59,60,61,64,66,67 για το Γ'ΚΠΣ, Νοέμβριος 2001.

θηση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας, την αποδοτική λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών σε σχέση με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης, την αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εργαζομένων και την ενιαία προσέγγιση της καινοτομίας, της ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας της ανάπτυξης.

Σε σχέση με την ανταπόκριση του ΕΠΜ στις ανάγκες που απορρέουν από τις παραπάνω διαπιστώσεις, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί αναγκαίο να αναδείξει τα εξής ζητήματα:

α) Η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών θα έπρεπε να συνδεθεί αφενός με ποσοτικούς στόχους σε επίπεδο δαπανών που να αντιστοιχούν σε οικονομικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους, όπως και με το στόχο της δικαιότερης κατανομής των φορολογικών βαρών.

β) Η πολιτική υποστήριξης της επιχειρηματικότητας που βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε φορολογικές απαλλαγές και επιδοτήσεις θα έπρεπε να έχει περισσότερο ολοκληρωμένο χαρακτήρα με τον αποτελεσματικό συνδυασμό μέτρων και πολιτικών που απαιτούνται για την προώθηση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας.

γ) Η προώθηση του ανταγωνισμού στους τομείς ιδιαίτερα των υπηρεσιών πρέπει να διασφαλίζει τη βελτίωση της ποιότητας της προσφοράς των δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών, όπως και τα δικαιώματα όσων απασχολούνται σε αυτές.

δ) Στον τομέα της κοινωνικής συνοχής σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, δεν διατυπώνονται στο Πρόγραμμα συγκεκριμένα μέτρα σε σημαντικούς τομείς του κοινωνικού κράτους όπως το ασφαλιστικό σύστημα και οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.

ε) Η αύξηση των θέσεων εργασίας στην Ελλάδα θα προκύψει από την ανάπτυξη και στήριξη της καινοτόμου επιχειρηματικότητας και τη βελτίωση των δεξιοτήτων των εργαζομένων στη βάση των τεχνολογικών εξελίξεων. Η επιτυχής υλοποίηση αυτού του προσανατολισμού θα επιτευχθεί αφενός με την αντιστοίχιση των αναγκών σε ειδικότητες που χρειάζονται οι καινοτόμες επιχειρηματικές δραστηριότητες με το περιεχόμενο των εκπαιδευτικών διαδικασιών, και αφετέρου με την αποτελεσματική υλοποίηση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και κατά κύριο λόγο των ενεργειών κατάρτισης με στόχο την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων και ανέργων και την εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής.

στ) Η διαμόρφωση κατάλληλου επιχειρηματικού περιβάλλοντος και η προσέλκυση και αξιοποίηση ξένων επενδυτικών κεφαλαίων αποτελεί βασική συνιστώσα της οικονομικής ανάπτυξης. Η υλοποίηση του συγκεκριμένου στόχου απαιτεί περαιτέρω μείωση της γραφειοκρατείας και ένταση των προσπάθειών απλοποίησης του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ, Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Στόχος των κοινών δράσεων για την ανάπτυξη και την απασχόληση στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας είναι «ο εκσυγχρονισμός της ευρωπαϊκής οικονομίας, ώστε να καταστεί η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή». Εν τούτοις, το 2005, χρονιά της μεσοπρόθεσμης αναθεώρησης της Στρατηγικής, «η Λισσαβόνα κινδυνεύει να γίνει συνώνυμο χαμένων στόχων και ανεκπλήρωτων υποσχέσεων» όπως αναφέρει χαρακτηριστικά και η σχετική έκθεση της Ομάδας εμπειρογνομόνων υπό την εποπτεία του κ. Wim Kok. Και τούτο διότι εκτός άλλων:

- Η Ευρώπη αντιμετωπίζει από το 2001 οικονομική επιβράδυνση με εμφανείς δυσχέρειες ανάκαμψης. Τα τελευταία χρόνια ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης παραμένει ανησυχητικά χαμηλός (1%) - στο 1/3 του στόχου της Λισσαβόνας.

- Το ποσοστό απασχόλησης στην Ευρώπη των 25 διατηρείται μόλις στο 63% σε σχέση με τον αρχικό στόχο 70%.

- Η ανεργία και η μακροχρόνια ανεργία αυξάνουν. Ο αριθμός των ανέργων στη Γερμανία, για πρώτη φορά από το 1933, ξεπε-

ρασε τα πέντε εκατομμύρια. Η δε χώρα μας καταλαμβάνει την πρώτη θέση στην ευρωζώνη και την τρίτη θέση στην Ευρώπη των «25» όσον αφορά το συνολικό ποσοστό ανεργίας (μετά την Πολωνία και τη Σλοβακία).

- Η βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας (κατά εργαζόμενο και κατά ώρα εργασίας) εξακολουθεί να επιβραδύνεται σταθερά.²

- Ο ρυθμός επενδύσεων στην Ευρώπη δεν ξεπερνά τα 2/3 εκείνου των ΗΠΑ, ενώ χαμηλές παραμένουν συγκριτικά και οι δαπάνες για Έρευνα-Τεχνολογία.

Η αναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνοδεύεται, πρώτον από την επεξεργασία Ο.Κ.Γ. σχετικά με τις πολιτικές που ακολουθούν τα κράτη μέλη, και δεύτερον από την υποχρέωση των κρατών μελών να καταθέσουν εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων, τα οποία συγκεκριμενοποιούν το περιεχόμενο των Ο.Κ.Γ. στο εθνικό επίπεδο. Από το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων αναμένονται τα εξής:

- Μια αναλυτική παρουσίαση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η οικονομία σε σχέση με την προσπάθεια επίτευξης των στόχων της Λισσαβόνας,

2. και υστερεί σημαντικά από εκείνη των ΗΠΑ, όπου συνεχίζει να αυξάνεται με διπλάσιο ρυθμό.

- ένας προσδιορισμός των μεταρρυθμίσεων που μπορούν να προσφέρουν κατευθύνσεις αντιμετώπισης των παραπάνω προβλημάτων,
- μια εξειδίκευση των μεταρρυθμίσεων σε πολιτικές και μέτρα, που υλοποιούν τις Ο.Κ.Γ.

1.1. Στόχοι της Λισσαβόνας και η υστέρηση της ελληνικής οικονομίας

Η επιδείνωση του προβλήματος της ανταγωνιστικότητας, που αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία, έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία συμβολής της στην αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας και πόσο μάλλον στη μετεξέλιξη της στην πιο ανταγωνιστική οικονομία στον κόσμο. Στην ειδική περίπτωση της Ελλάδας το πρόβλημα της ανταγωνιστικότητας αναδεικνύει, μεταξύ των άλλων, και τις δυσκολίες που συναντά η εξεύρεση ενός νέου προσανατολισμού της αναπτυξιακής στρατηγικής, ικανού να απελευθερώσει δυνάμεις από παραδοσιακές δομές προς ένα σύστημα προσανατολισμένο στις νέες τεχνολογίες, στις νέες μεθόδους οργάνωσης της παραγωγής, αλλά και στις νέες δυνατότητες που προσφέρει η διεθνής ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών. Πρόκειται στην πραγματικότητα για τις δυσκολίες να ξεπεραστεί σε όλους τους τομείς της παραγωγής μια παραδοσιακή αντίληψη που βλέπει συγκριτικά πλεονεκτήματα στο φτηνό εργατικό δυναμικό, στη μη βιώσιμη εκμετάλλευση εγχώριων φυσικών πόρων και τοπικών πρώτων υλών και όχι στα πραγματικά πλεονεκτήματα της χώρας.

Η υστέρηση της ανταγωνιστικότητας επηρεάζει και τα μεγέθη που διαπιστώνονται στον τομέα της αγοράς εργασίας, καθώς η ανεργία κινείται σε υψηλά ποσοστά και διατηρείται σε χαμηλό επίπεδο το ποσοστό απασχόλησης του πληθυσμού. Παρά τα υψηλά ποσοστά ετήσιας μεγέθυνσης του προϊόντος της τελευταίας δεκαετίας, η αύξηση της ζήτησης δεν διοχετεύτηκε επαρκώς στην αύξηση της εγχώριας παραγωγής και δεν οδήγησε στο βαθμό που θα περίμενε κανείς στην αύξηση της απασχόλησης. Από την άλλη πλευρά, δεν αξιοποιήθηκε η συνεχής βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου των νέων και κατά προέκταση του διαθέσιμου για απασχόληση πληθυσμού, καθώς ένα σημαντικό τμήμα του παραγωγικού συστήματος δεν μετεξελίχθηκε μέσα από την ενσωμάτωση καινοτομιών στην οργάνωση και στην παραγωγή. Σχετικά, τέλος, με τους δείκτες του Λάακεν, η Ελλάδα βρίσκεται σαφώς πίσω από το μέσο όρο της Ε.Ε., σε ό,τι αφορά ειδικότερα τον κίνδυνο φτώχειας, το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας και την κατανομή του εισοδήματος.

Η μετάβαση στην οικονομία της γνώσης, που αποτελεί κεντρικό στόχο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, αφορά την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας, τόσο από την άποψη της θέσης της στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον, όσο και από την άποψη της παραγωγικότητας της οικονομίας και την αύξηση του παραγόμενου προϊόντος ανά θέση εργασίας. Για την ελληνική οικονομία η μετάβαση στην οικονομία της γνώσης, σημαίνει καταρχήν ότι είναι δυνατόν να διευρυνθούν οι δυνατότητες που έχουν ήδη εκδηλωθεί μέσα από την ανάπτυξη δραστηριοτήτων της “νέας οικονομίας” που παράγουν και προσφέρουν προϊόντα

της τεχνολογίας της πληροφορικής και των επικοινωνιών. Επίσης, ότι είναι δυνατόν, δραστηριότητες που υπάρχουν ήδη στους τομείς της μεταποίησης, της αγροτικής οικονομίας ή των υπηρεσιών, να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες της διεθνούς ζήτησης, αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες, τις νέες μεθόδους παραγωγής και τις αναβαθμισμένες γνώσεις του ανθρώπινου δυναμικού. Είναι, τέλος, δυνατόν να χρησιμοποιηθούν οι εισροές νέας γνώσης, για να βελτιωθεί αποφασιστικά η λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών, η ανταπόκρισή τους στις ανάγκες των πολιτών και η αποτελεσματικότητα των κρατικών πολιτικών.

Η διατήρηση του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου περιλαμβάνεται στη Στρατηγική της Λισσαβόνας, ως στόχος αλλά και ως μέσο για την επίτευξή της. Τα συστατικά του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου στην Ελλάδα αποτελούν επιμέρους επιδιώξεις που χρειάζεται να υλοποιηθούν με την εξεύρεση νέων λύσεων. Η διεύρυνση των εισοδηματικών ανισοτήτων, η ύπαρξη μιας εκτεταμένης αδήλωτης απασχόλησης, η ελλιπής ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τα προβλήματα μακροχρόνιας βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος, αλλά και του συστήματος υγείας, η ποιότητα της παιδείας και των υπηρεσιών του δημόσιου τομέα αποτελούν ζητήματα αιχμής, τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν, για να υλοποιηθεί η ευρωπαϊκή στρατηγική.

Τέλος η προστασία του περιβάλλοντος συνδέεται, στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, άμεσα με τη βιωσιμότητα της οικονομικής ανάπτυξης. Το περιβάλλον αποτελεί πηγή ανταγωνιστικού πλεονεκτή-

ματος, γεγονός που απαιτεί κατάλληλη διαχείριση των εντάσεων μεταξύ περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών στόχων στα πλαίσια της αειφόρου ανάπτυξης. Η αξιολόγηση της σημερινής κατάστασης δείχνει ότι η Ελλάδα υστερεί συγκριτικά με τις λοιπές χώρες της Ε.Ε.-15 σε σχέση με τους στόχους οι οποίοι συνδέονται με τα αέρια του θερμοκηπίου, όπως και σε σχέση με τους δείκτες περιβαλλοντικής ρύπανσης. Οι υστερήσεις αυτές μειώνουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα στον τουριστικό τομέα. Οι πολιτικές βιώσιμης ανάπτυξης ωθούν σε δράσεις βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας μέσω της ποιότητας και της εξοικονόμησης ενέργειας, των ανανεώσιμων πρώτων υλών και των καθαρών τεχνολογιών που παράγονται σε συνθήκες τήρησης των περιβαλλοντικών προδιαγραφών μέσα στο πλαίσιο διεθνών συμφωνιών.

1.2. Τα ζητούμενα ενός μεταρρυθμιστικού προγράμματος

Το κύριο συμπέρασμα που προκύπτει από τις διαπιστώσεις για την ελληνική οικονομία και αγορά εργασίας είναι ότι πράγματι υπάρχει ανάγκη να υιοθετηθεί ένα πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων, το οποίο να θέσει νέους στόχους σε ό,τι αφορά τις πολιτικές που εφαρμόζονται και τις πρακτικές των κρατικών υπηρεσιών, ή των αντιπροσωπευτικών τοπικών και κοινωνικών φορέων. Οι τομείς στους οποίους χρειάζεται να επικεντρωθούν οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες είναι οι εξής:

- οι πολιτικές στήριξης της επιχειρηματικότητας, ώστε να πολλαπλασιαστούν οι καινοτομικές πρωτοβουλίες και να αναπτυχθούν ανταγωνιστικές δραστηριότητες,

- η αποτελεσματική διαχείριση των δημοσίων οικονομικών σε συνδυασμό με την αποδοτική λειτουργία των κρατικών υπηρεσιών και τη διαφάνεια κατά την άσκηση των δημόσιων πολιτικών,

- η ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και η συγκρότηση της αγοράς εργασίας σύμφωνα με τις ανάγκες μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής αναβάθμισης των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εργαζομένων και της παραγωγικότητας και αποδοτικότητας της εργασίας,

- η ενιαία προσέγγιση της καινοτομίας, της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας της ανάπτυξης.

Η υποστήριξη της καινοτομικής επιχειρηματικότητας, ώστε να αναπτυχθούν ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και να δοθεί μια σοβαρή ώθηση στην αύξηση της απασχόλησης, έχει ανάγκη από σοβαρές αλλαγές προς τρεις κύριες κατευθύνσεις. Η **πρώτη κατεύθυνση** είναι αυτή της εξασφάλισης των εισροών νέας γνώσης που μπορούν να τροφοδοτήσουν τις καινοτομίες, σε ό,τι αφορά τα προϊόντα, την τεχνολογία και τις μορφές οργάνωσης. Η **δεύτερη κατεύθυνση** είναι αυτή της σταθερής συνεργασίας των υπηρεσιών και των φορέων που ασκούν πολιτικές τόσο μεταξύ τους όσο και με τις επιχειρήσεις, η οποία να βασίζεται στην επεξεργασία κοινών στόχων και στην κάλυψη βασικών αναγκών. Η **τρίτη** είναι η εξασφάλιση των γνώσεων που απαιτεί, από την πλευρά των εργαζομένων, η ανάπτυξη μιας καινοτόμου δραστηριότητας αλλά και η άσκηση πολιτικών που επιδιώκουν συνολικούς, αλλά και εξειδικευμένους στόχους.

Η περιορισμένη αποδοτικότητα των δημοσίων υπηρεσιών, σε συνδυασμό με το

πρόβλημα των ελλειμμάτων, απαιτούν να δοθούν ταυτοχρόνως απαντήσεις στα εξής ζητήματα: Τη βελτίωση της αποδοτικότητας των δημοσίων υπηρεσιών με την εισαγωγή των τεχνολογιών της πληροφορικής και των επικοινωνιών, με την υιοθέτηση νέων οργανωτικών λύσεων και με την καλύτερη αντιστοίχιση των γνώσεων των εργαζομένων στις υπάρχουσες ανάγκες. Την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών που ασκούνται από τις δημόσιες υπηρεσίες, την εισαγωγή συστημάτων μέτρησης της παραγωγικότητας και του κόστους και οφέλους από τη λειτουργία τους, ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα η λειτουργία των υπηρεσιών αυτών στους στόχους των πολιτικών. Την αντιστοίχιση των εσόδων και των δαπανών του κράτους με τους στόχους της στρατηγικής για την ανταγωνιστικότητα, την κοινωνική συνοχή και την προσαρμογή της δημοσιονομικής πολιτικής σε αυτούς τους στόχους.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει στην Ελλάδα η αξιοποίηση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού έχουν σχέση τόσο με την περιορισμένη ακόμα ανάπτυξη της νέας οικονομίας στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα και ως εκ τούτου στη συγκρατημένη ζήτηση για εργαζομένους με αντίστοιχες ειδικότητες, όσο και με την ελλιπή σύζευξη του εκπαιδευτικού συστήματος και του συστήματος κατάρτισης με τις ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας της γνώσης. Επιπλέον, η αγορά εργασίας βρίσκεται συνεχώς υπό την πίεση μιας υψηλής ζήτησης για ανειδίκευτη εργασία, η οποία διοχετεύει προς αυτή την κατεύθυνση εκτός από τους ανειδίκευτους εργαζόμενους και τους μετανάστες, ένα μέρος της προσφοράς ειδικευμένης εργασίας. Οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες πρέπει να οδηγηθούν και προς τις

δύο κατευθύνσεις, δηλαδή τόσο προς την κατεύθυνση της αναβάθμισης των δομών και των ειδικοτήτων στις επιχειρήσεις και στις δημόσιες υπηρεσίες, όσο και προς την κατεύθυνση της προσαρμογής του εκπαιδευτικού συστήματος και του συστήματος κατάρτισης στις σημερινές και στις προβλεπόμενες ανάγκες. Χρειάζεται να επιλεγεί επίσης μια σαφής κατεύθυνση νομιμοποίησης της αγοράς εργασίας, με τη δηλωμένη απόφαση να καταπολεμηθεί η αδήλωτη απασχόληση.

Ο συνδυασμός της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας της ανάπτυξης αποτελεί κύριο συστατικό της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Αποτελεί όμως και αναγκαίο χαρακτηριστικό της στρατηγικής διαμόρφωσης ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων

στους τομείς της αγροτικής παραγωγής, της μεταποίησης και των υπηρεσιών. Παρά το γεγονός ότι αυτή η ανάγκη έχει γίνει αποδεκτή σε μεγάλο βαθμό, πολλά χρειάζεται να γίνουν σε ό,τι αφορά το σχεδιασμό των πολιτικών και την υλοποίησή τους. Μια δραστητική μεταρρυθμιστική προσπάθεια είναι αναγκαία, για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και για τη διαρκή συνεργασία των επιχειρήσεων, των υπηρεσιών και των φορέων προς την κατεύθυνση αυτή. Εξάλλου, ο ίδιος ο τομέας προστασίας του περιβάλλοντος αναπτύσσεται δημιουργώντας θέσεις εργασίας, παράλληλα με τις θετικές επιπτώσεις του για την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΓΕΝΙΚΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε. ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Όπως σημειώθηκε προηγούμενα, αλλά και όπως κατά το παρελθόν έχει εκφρασθεί σε μεγάλο αριθμό Γνωμών, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η επίτευξη των στόχων της Λισσαβόνας για την ελληνική οικονομία σηματοδοτεί την ανάγκη μετάβασης σε ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο. Το νέο πρότυπο πρέπει να βασιστεί στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και στη δημιουργία απασχόλησης μέσα από την υποστήριξη της εισροής νέας γνώσης στην παραγωγή, την υψηλού επιπέδου κατάρτιση και ειδικευμένη εργασία που αντιμετωπίζεται με βάση τους κανόνες του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, την αποτελεσματική και ανταγωνιστική οργάνωση των επιχειρήσεων και των υπηρεσιών, και την αξιοποίηση όλων των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων που υφίστανται – ή δύναται να οικοδομηθούν – στη χώρα μας.

Η Στρατηγική της Λισσαβόνας βασίζεται στο ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο ανάπτυξης. Οι κοινωνικές πολιτικές όχι μόνο καταπολεμούν τη φτώχεια, αλλά συμβάλλουν επίσης στην αύξηση της προσφοράς εργασίας, σε ένα πιο παραγωγικό εργατικό δυναμικό και κατά συνέπεια σε υψηλότερη οικονομική ανάπτυξη.

Η απαιτούμενη δραστική βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας ως βάσης για την παραγωγή πλούτου και ευημερίας, θα πρέπει να συνοδεύεται από την υιοθέτη-

ση μέτρων που θα υπηρετούν την κοινωνική διάσταση ως κινητήρια δύναμη για την παραγωγικότητα και την ανάπτυξη. Επίσης, απαιτείται και η περαιτέρω ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου και των κοινωνικών συνεργασιών ως σημαντικό τμήμα του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της Ευρώπης και απαραίτητο μέσο για την επίτευξη υψηλής ανάπτυξης και απασχόλησης. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η υλοποίηση των στόχων της Λισσαβόνας απαιτεί κατ'αρχήν να τεθεί η κοινωνία στην καρδιά της στρατηγικής αυτής.

2.1. Η Δεσμευτικότητα του Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων

Η ενδιάμεση αξιολόγηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας ανέδειξε υστερήσεις σε πολλές χώρες επειδή δεν υπήρξε η κατάλληλη προγραμματική προετοιμασία και δέσμευση. Η Ελλάδα περιλαμβάνεται μεταξύ αυτών των χωρών. Αντίθετα, οι σκανδιναβικές χώρες πέτυχαν να προωθήσουν τη Στρατηγική της Λισσαβόνας γιατί πίστεψαν στην αναγκαιότητά της, προγραμμάτισαν και εφάρμοσαν συστηματικά τα προγράμματα βελτιώσεων που επέλεξαν κατά προτεραιότητα.

Το Ελληνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2005-2008 πρέπει να αποφύγει την κακή εμπειρία του παρελθόντος και να αξιοποιήσει τις καλές πρακτικές των σκανδιναβικών

χωρών. Χρειάζεται λοιπόν να διαθέτει τα εξής στοιχεία:

- Να κάνει ιεραρχήσεις επιλογών.
- Να επικεντρώνεται σε προτεραιότητες.
- Να υπηρετεί αυτές τις προτεραιότητες με δέσμες μέτρων που σχετίζονται μεταξύ τους.
- Να αναλύει τα μέτρα σε συγκεκριμένες δράσεις.
- Να προϋπολογίζει κόστος, να κατανέμει την ευθύνη και να διαμορφώνει χρονοπρόγραμμα υλοποίησης κάθε δράσης.
- Να ορίζει δείκτες μέτρησης για την παρακολούθηση της ολοκλήρωσης κάθε δράσης.
- Να εισάγει δείκτες αξιολόγησης του αποτελέσματος (άμεσου, ενδιάμεσου και απώτερου).
- Να προβλέπει μηχανισμούς παρακολούθησης για την έγκαιρη επισήμανση προβλημάτων και την εισήγηση διορθωτικών δράσεων.

Αυτά τα στοιχεία προδιαγράφονται και στις κατευθύνσεις της Ε.Ε. για την ετοιμασία των Εθνικών Προγραμμάτων Μεταρρυθμίσεων που θα υλοποιούν την Στρατηγική της Λισσαβόνας σε κάθε κράτος – μέλος. Με αυτές τις προδιαγραφές ετοίμασαν τις προτάσεις τους οι κοινωνικοί εταίροι στην πρώτη φάση της διαβούλευσης, τις οποίες και κατέθεσαν στην Κυβέρνηση στο τέλος Ιουλίου 2005. Με αυτές τις προδιαγραφές χρειάζεται να ολοκληρωθεί το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων. Σχετική τεχνική γνώση και εμπειρία εφαρμο-

γής υπάρχει από τις διαδικασίες υλοποίησης του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Δεν είναι δυνατές πλέον οι αόριστες προσεγγίσεις των στόχων χωρίς δεσμεύσεις σε συγκεκριμένο πρόγραμμα και δράσεις. Χρειάζεται η κυβέρνηση να αναλάβει το κόστος αξιολόγησης της επιτυχίας ή των αστοχιών των μεταρρυθμιστικών πολιτικών με όρους ποσοτικών μετρήσεων.

2.2. Αξιολόγηση των προτεραιοτήτων της κυβέρνησης

Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων παρουσιάζει τις ακόλουθες προτεραιότητες:

- Δημοσιονομική ισορροπία, βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών,
- αύξηση της παραγωγικότητας, μέσω της αντιμετώπισης των διαρθρωτικών προβλημάτων στη λειτουργία των αγορών (προϊόντων, κεφαλαίου, εργασίας), των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο και της προώθησης της κοινωνίας της γνώσης,
- βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος,
- αύξηση της απασχόλησης, με στοχευμένες δράσεις.

Η προσέγγιση αυτή, αλλά και το αναλυτικό περιεχόμενο των κεφαλαίων που περιλαμβάνουν τα προτεινόμενα μέτρα και οι πολιτικές, παρουσιάζουν τις εξής αδυναμίες:

Α. Δεν υπάρχει εξειδίκευση των γενικών στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, σε επιμέρους στόχους για την οικονομία, την κοινωνική πολιτική και το περιβάλλον, οι

οποίοι να επιτρέπουν την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων των αντίστοιχων πολιτικών.

Β. Τα προτεινόμενα νέα μέτρα, ή νέες επιλογές πολιτικής, δεν προκύπτουν από την αξιολόγηση των ως τώρα μέτρων και πολιτικών, σε σχέση ειδικότερα με τους κύριους στόχους της Στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Γ. Στους τομείς της στήριξης της καινοτόμου επιχειρηματικότητας, της ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής, ή της βιώσιμης ανάπτυξης, δεν χρησιμοποιούνται ολοκληρωμένες προσεγγίσεις, ικανές να θεμελιώσουν συνδυασμένους στόχους και συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων, κρατικών υπηρεσιών και αντιπροσωπευτικών φορέων.

2.3. Γενική Αξιολόγηση των προτεραιοτήτων της κυβέρνησης ανά τομέα παρέμβασης

Αναλυτικότερα και ανά τομέα παρέμβασης το γενικό πλαίσιο σχολιασμού της Ο.Κ.Ε. επικεντρώνεται στα ακόλουθα:

α) Βιωσιμότητα των Δημόσιων Οικονομικών

Το ζήτημα της μακροχρόνιας βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών, δεν αφορά μόνο τα ελλείμματα και το δημόσιο χρέος, αλλά απαιτείται να προσεγγισθεί και από την πλευρά της αποτελεσματικότητας και σκοπιμότητας αλλά και του ύψους των δημοσίων δαπανών, που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων, και στη βάση της οπτικής για δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών. Το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων θα έπρεπε να συμπεριλαμβάνει συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους σε ό,τι αφορά τον περιορισμό αναποτελεσματικών δη-

μόσιων δαπανών αλλά και δημιουργία δυνατοτήτων για αυξήσεις στις δαπάνες για ειδικά κοινωνικά ζητήματα.

β) Επιχειρηματικό Περιβάλλον

Το Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων βασίζει σε μεγάλο βαθμό τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην υιοθέτηση μέτρων που επηρεάζουν θετικά τη λειτουργία των επιχειρήσεων μέσω φορολογικών απαλλαγών και επιδοτήσεων. Η μείωση της φορολόγησης των επιχειρήσεων που έχει ήδη νομοθετηθεί θα έπρεπε να συνδυασθεί και με άλλα μέτρα, τα οποία να ευνοούν την υιοθέτηση καινοτομιών στις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Οι αυξημένες επιχορηγήσεις των επενδύσεων που προβλέπει ο αναπτυξιακός νόμος, δεν μπορούν να θεωρηθούν από μόνες τους μακροχρόνια αναπτυξιακά μέτρα, όχι μόνο επειδή η ιστορική σχέση των επενδύσεων με τις πολιτικές κινήτρων είχε πάντοτε αποτελέσματα κατώτερα των προσδοκιών, αλλά και επειδή το πλαίσιο αυτό της αναπτυξιακής πολιτικής πρόκειται να αναθεωρηθεί εντός των αμέσως προσεχών ετών. Ενώ η αύξηση των επιχορηγήσεων έως το 55% για τις μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις είναι θετική, οι σοβαρές ελλείψεις στις πολιτικές που ευνοούν την καινοτόμο επιχειρηματικότητα σε δραστηριότητες αυτών των διαστάσεων, κινδυνεύουν να ακυρώσουν στην πράξη τα αναμενόμενα θετικά αποτελέσματα.

γ) Ανοίγμα των αγορών και ενίσχυση του ανταγωνισμού

Η προώθηση του ανταγωνισμού στις υπηρεσίες, στις κατασκευές και στις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας οδηγεί στη βελτίωση της παραγωγικότητας και στην εξασφάλιση της παραγωγής των κατάλληλων και επαρ-

κών αγαθών και υπηρεσιών. Παράλληλα όμως με την εξασφάλιση του ανταγωνισμού, είναι αναγκαίο να τεθούν στόχοι που αφορούν την ποσότητα και την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών κοινής ωφέλειας (ειδικότερα των δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών), τη διασφάλιση της διαφάνειας και της νομιμότητας στη λειτουργία των επιχειρήσεων και τη διασφάλιση των εργασιακών δικαιωμάτων των απασχολούμενων. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο των νέων συνθηκών η κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων θα πρέπει να αναδειχθεί σε πρωτεύον συστατικό της λειτουργίας τους.

δ) Εξωστρέφεια

Η προσέλκυση ξένων επενδύσεων εμφανίζεται και στο Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων ως βασικός στόχος της αναπτυξιακής στρατηγικής. Ο στόχος αυτός τίθεται χωρίς προηγούμενη διερεύνηση και αξιολόγηση των αιτιών που οδήγησαν στις εξαιρετικά χαμηλές επιδόσεις της χώρας μας στον τομέα της προσέλκυσης ξένων άμεσων επενδύσεων. Στο συγκεκριμένο στόχο ενσωματώνεται η ελπίδα ότι μέσω των ξένων άμεσων επενδύσεων θα πραγματοποιηθούν ουσιαστικές μεταβολές σε ό,τι αφορά την τεχνολογία και την ανταγωνιστικότητα. Στις σημερινές όμως διεθνείς συνθήκες και εφόσον η χώρα μας έχει σταματήσει να αποτελεί χώρα φτηνού εργατικού δυναμικού, η καινοτόμος επιχειρηματικότητα δεν είναι προϊόν μεμονωμένων παραγόντων όπως στο παρελθόν. Η απουσία συγκροτημένων στρατηγικών στήριξης της επιχειρηματικότητας και προώθησης της επιχειρηματικής καινοτομίας καθώς και το συνολικό πλαίσιο αντιμετώπισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, η αβεβαιό-

τητα και οι συνεχείς αλλαγές του νομικού πλαισίου αποτελούν βασικές αιτίες της χαμηλής ελκυστικότητας της Ελλάδας για τους ξένους επενδυτές. Το πρόβλημα αυτό συνδέεται και με την προοδευτική μεταστροφή του εξαγωγικού προσανατολισμού από τη δυτική προς την ανατολική Ευρώπη, που αποτελεί και μια από τις εντονότερες ενδείξεις της απώλειας ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

ε) Κοινωνία της Γνώσης

Ο στόχος της αύξησης των δαπανών για την έρευνα στο 1,5% του ΑΕΠ ως το 2010 κρίνεται θετικός, υπολείπεται όμως του στόχου του 3% που θέτει η Στρατηγική της Λισσαβόνας. Για την επίτευξη όμως αυτού του στόχου δεν αρκεί η δραστηριοποίηση των υφιστάμενων επιχειρήσεων και ερευνητικών ιδρυμάτων ή φορέων, ούτε η δημιουργία θερμοκοιτίδων, ή τεχνολογικών πάρκων, παρόλο που αποτελούν σημαντικές πρωτοβουλίες. Η διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης πολιτικής προώθησης της έρευνας θα απαιτούσε ταυτόχρονα την επεξεργασία προτεραιοτήτων, ώστε να επιτευχθεί η σύνδεση της έρευνας με τις ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας της γνώσης, καθώς και η ενίσχυση της ανεξάρτητης έρευνας. Ο καθορισμός στόχων σχετικά με τη βελτίωση του περιεχομένου της εκπαίδευσης των μαθητών και σπουδαστών, αποτελεί επίσης έναν σημαντικό τομέα πολιτικής. Η δημιουργία ενός συστήματος αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και ερευνητικών ιδρυμάτων, χρειάζεται να συνδυαστεί με την επεξεργασία συγκεκριμένων στόχων του εκπαιδευτικού συστήματος σε σχέση με την κοινωνία και την οικονομία.

στ) Περιβάλλον

Υπάρχει πλέον στην Ελλάδα ένα εκτεταμένο θεσμικό πλαίσιο που αφορά την ενίσχυση επενδύσεων με θετικές επιπτώσεις για το περιβάλλον, την αντιμετώπιση της ρύπανσης και του φαινομένου του θερμοκηπίου, της προστασίας της βιοποικιλότητας και της ανάπτυξης σε περιφερειακό ή σε επίπεδο παραγωγικών δραστηριοτήτων βιώσιμων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης. Οι διαθέσιμες αξιολογήσεις των περιβαλλοντικών επιδόσεων, με βάση και τα κριτήρια της Λισσαβόνας, δείχνουν ότι παρατηρείται σημαντική υστέρηση. Είναι επομένως αναγκαίο να υπάρξουν επιμέρους ποσοτικοί στόχοι, αλλά και αξιολογήσεις των ως τώρα πρακτικών, τόσο στον τομέα των ειδικών περιβαλλοντικών πολιτικών, όσο και στον τομέα των αναπτυξιακών κατευθύνσεων που επιδιώκουν να ενσωματώσουν την περιβαλλοντική διάσταση.

ζ) Κοινωνική Συνοχή και Περιφερειακή Σύγκλιση

Στον τομέα της κοινωνικής συνοχής, που συνδέεται με την επιδίωξη της στρατηγικής της Λισσαβόνας να διαφυλάξει το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο, δεν διατυπώνονται στο Πρόγραμμα συγκεκριμένες παρεμβάσεις σε σημαντικούς τομείς του κοινωνικού κράτους όπως το ασφαλιστικό σύστημα, το σύστημα προστασίας των ανέργων, οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, οι πολιτικές καταπολέμησης της φτώχειας, τα μέτρα περιορισμού της αδήλωτης απασχόλησης για Έλληνες και μετανάστες, το εκπαιδευτικό σύστημα ως μέσο καταπολέμησης της αναπαραγωγής των κοινωνικών ανισοτήτων.

Σε ό,τι αφορά τις περιφερειακές ανισότητες, έχει διαπιστωθεί από πολλές πλευρές η

ανάγκη να μεταστραφεί η τρέχουσα πρακτική από το άθροισμα αποσπασματικών πολιτικών σε ολοκληρωμένες περιφερειακές στρατηγικές που συνδυάζουν συγκεκριμένες επιδιώξεις και ποσοτικοποιημένους στόχους για τα παραγωγικά συστήματα, για την προσφορά δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών σε περιφερειακό επίπεδο και για τα ειδικά προγράμματα διαφύλαξης της κοινωνικής συνοχής σε επίπεδο περιφέρειας.

η) Εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης

Η δυνατότητα της δημόσιας διοίκησης να ανταποκριθεί στις ανάγκες μιας στρατηγικής της οικονομίας με στόχους την μετάβαση στην οικονομία της γνώσης, την κοινωνική συνοχή και τη βιώσιμη ανάπτυξη, είναι συνάρτηση τριών παραγόντων: Της αποδοτικής λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών, της διαφάνειας κατά την υλοποίηση των πολιτικών και της διαθεσιμότητας πόρων για την κάλυψη των αναγκών σε επίπεδο δημοσίων δαπανών. Η λειτουργία των υπηρεσιών ειδικότερα, χρειάζεται την ενεργό συνεργασία των συστατικών του τριγώνου αξιολόγηση - επιμόρφωση - διαφάνεια πολιτικών, το οποίο αποτελεί απαραίτητο χαρακτηριστικό της οικονομίας της γνώσης.

θ) Απασχόληση

Η ελληνική αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από υψηλά ποσοστά ανεργίας στις γυναίκες, στους νέους, στους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας, καθώς και τα υψηλά ποσοστά της μακροχρόνιας ανεργίας. Δομικό επίσης χαρακτηριστικό της ελληνικής αγοράς εργασίας είναι και η χαμηλή επαγγελματική και γεωγραφική κινητικότητα του εργατικού δυναμικού. Σύμφωνα με έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, η Ελλάδα εμφανίζει για το 2005 και το

2006 το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας μεταξύ 29 προηγμένων οικονομιών, όπου συγκαταλέγονται και οι 12 της ευρωζώνης. Είναι δε η μόνη χώρα που προβλέπεται να διατηρήσει αμετάβλητο το διψήφιο ποσοστό της ανεργίας του 2004 επί μία τριετία.

Αναπόφευκτα η προσοχή για τα αμέσως επόμενα χρόνια δεν μπορεί παρά να εστιάζεται στην επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης και την αύξηση της απασχόλησης. Οι πολιτικές απασχόλησης δεν μπορεί παρά να έχουν στόχους την πλήρη απασχόληση, τη βελτίωση της παραγωγικότητας και της ποιότητας στην εργασία και την προώθηση της κοινωνικής και περιφερειακής συνοχής. Επίσης, θα πρέπει να διευκολυνθεί η ένταξη στην αγορά εργασίας ειδικών πληθυσμιακών ομάδων (π.χ. γυναίκες, νέοι) και θα πρέπει να ενισχυθεί η περαιτέρω επαγγελματική και γεωγραφική κινητικότητα των εργαζομένων, ώστε να επιτευχθεί μείωση των διαφορών στα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας μεταξύ των περιφερειών, για περιφερειακή σύγκλιση και αποδοτικότερη λειτουργία των τοπικών αγορών εργασίας.

Η αύξηση των θέσεων εργασίας στην Ελλάδα θα προκύψει από την ανάπτυξη και στήριξη της καινοτόμου επιχειρηματικότητας και την άσκηση ενεργητικών πολιτικών από τις κρατικές υπηρεσίες και τους αντιπροσωπευτικούς φορείς. Η επιτυχής υλοποίηση αυτού του προσανατολισμού θα επιτευχθεί αφενός με την αντιστοίχιση των αναγκών σε ειδικότητες που χρειάζονται οι καινοτόμες επιχειρηματικές δραστηριότητες και των εκπαιδευτικών διαδικασιών και αφετέρου με την αποτελεσματική υλοποίηση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και κατά κύριο λόγο των ενεργειών κατάρτισης των εργαζομένων και ανέργων. Υπάρχει, τέλος, η ανάγκη της εξασφάλισης της κοινωνικής συνοχής, μέσω της συγκρότησης της εθνικής αγοράς εργασίας, και των τοπικών αγορών εργασίας, μέσω της καταπολέμησης της αδήλωτης απασχόλησης, της ουσιαστικής στήριξης των ανέργων και της καταπολέμησης της φτώχειας, ώστε η κινητικότητα στην αγορά εργασίας να συνδυάζεται πραγματικά με την εμπέδωση αισθήματος ασφάλειας των εργαζομένων απέναντι στους κινδύνους που συνεπάγεται αυτή η κινητικότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΚΟΙΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Ο.Κ.Ε. μετά από απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής της (23/8/2005), δημιούργησε το Παρατηρητήριο Παρακολούθησης της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Η λειτουργία του Παρατηρητηρίου είναι επικεντρωμένη στα εξής:

α) Παρακολούθηση και αξιολόγηση των εθνικών πολιτικών που στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, της ποιότητας του ανθρώπινου δυναμικού και της απασχόλησης (ποιοτική αναβάθμιση και αύξηση των θέσεων εργασίας).

β) Παρακολούθηση και αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης και των επιπτώσεων στην ανταγωνιστικότητα, στο ανθρώπινο δυναμικό και στην απασχόληση των επί μέρους δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των προαναφερομένων πολιτικών.

γ) Εντοπισμό καθυστερήσεων και ελλείψεων και διατύπωση συγκεκριμένων προτάσεων βελτίωσης.

δ) Σύνταξη περιοδικών εκθέσεων αναφορικά με τα προαναφερόμενα καθώς και αναφορικά με τις εξελίξεις που σημειώνονται στους δείκτες υλοποίησης της στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Στο πλαίσιο λειτουργίας του Παρατηρητηρίου Παρακολούθησης της Στρατηγικής

της Λισσαβόνας, στο οποίο συμμετέχουν και επιστημονικοί σύμβουλοι των κοινωνικών εταίρων (ΣΕΒ, ΓΣΕΕ, ΠΑΣΕΓΕΣ, ΓΕΣΕΒΕ, ΕΣΕΕ), η Ο.Κ.Ε. ανέπτυξε κοινές προτάσεις για την αντιμετώπιση των αποκλίσεων της ελληνικής οικονομίας από τους στόχους της Λισσαβόνας. Αναλυτικότερα, και ανά Ολοκληρωμένη Κατευθυντήρια Γραμμή (Ο.Κ.Γ.), τέθηκαν οι βασικοί στόχοι, τα επιμέρους μέτρα πολιτικής για την υλοποίησή τους και προσδιορίστηκαν ενδεικτικοί ποσοτικοί δείκτες για την παρακολούθηση των επιπτώσεων τους. Θεωρείται σκόπιμο η παρούσα κριτική προσέγγιση του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων να ολοκληρωθεί με την αντιστοίχιση των προτεινόμενων μεταρρυθμιστικών παρεμβάσεων της κυβέρνησης με τις θέσεις που έχουν διατυπωθεί από την Ο.Κ.Ε. Οι διαπιστώσεις θα παρουσιασθούν ανά ομάδα κατευθυντήριων Γραμμών καθώς οι μεταξύ τους «διαχωριστικές γραμμές» δεν είναι πάντοτε ευδιάκριτες (ακόμη και στα ίδια τα ευρωπαϊκά κείμενα αναφοράς) και οι επικαλύψεις περιεχομένου και υποδεικνυόμενων μέτρων αποτελούν σύνηθες φαινόμενο. Ειδικότερα οι διαπιστώσεις αφορούν:

α. το μακροοικονομικό Περιβάλλον (Ο.Κ.Γ. 1-6)

β. την έρευνα και την καινοτομία (Ο.Κ.Γ. 7-9)

γ. το φυσικό περιβάλλον (Ο.Κ.Γ. 11)

δ. το επιχειρηματικό Περιβάλλον (Ο.Κ.Γ. 12-16)

ε. την απασχόληση (Ο.Κ.Γ. 17-24)

A. Το μακροοικονομικό Περιβάλλον

Οι έξι πρώτες Ο.Κ.Γ. αναφέρονται σε ζητήματα μακροοικονομικής πολιτικής. Από την αναλυτική αντιστοίχιση των Μέτρων του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων με τις Ο.Κ.Γ. του μακροοικονομικού περιβάλλοντος και των μέτρων πολιτικής που είχαν προταθεί από την Ο.Κ.Ε. και τα οποία αντικατοπτρίζουν τις κοινές θέσεις όλων των κοινωνικών εταίρων στα ανωτέρα πεδία πολιτικής διαπιστώνεται:

i) Η Ο.Κ.Ε. αναγνωρίζει την ανάγκη δραστικού περιορισμού του ελλείμματος και του χρέους, την ανάγκη για εξορθολογισμό των δημοσίων δαπανών και τη βελτίωση των φορολογικών μηχανισμών. Η οικονομική ανάπτυξη και η επιχειρηματικότητα, η καινοτομία και η πραγματοποίηση νέων επενδύσεων, η ανάπτυξη της κοινωνίας της γνώσης, η κοινωνική δικαιοσύνη και η συνοχή, καθώς και η περιβαλλοντική αειφορία προϋποθέτουν ένα υγιές μακροοικονομικό περιβάλλον που θα εξασφαλίζει βιωσιμότητα, εμπιστοσύνη, σταθερότητα και ικανότητα ανταπόκρισης στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της παγκόσμιας οικονομίας, χωρίς απρόβλεπτες διαταράξεις στην ευρωπαϊκή δομή. Υπ' αυτή την έννοια η επίτευξη των μακροοικονομικών στόχων πρέπει να είναι πραγματική και όχι λογιστική και να βασίζεται κύρια στην απελευθέρωση του παραγωγικού δυναμικού της οικονομίας.

Σημειώνεται ότι θα πρέπει επίσης να επιδιωχθεί η πραγματική σύγκλιση των μισθών με το μ.ό.της Ε.Ε.-15 το ταχύτερο δυνατό με

παράλληλη αύξηση της παραγωγικότητας, ώστε η πορεία αυτή να είναι βιώσιμη και να μην υποσκάπτεται από απώλεια της ανταγωνιστικότητας.

ii) Ο εξορθολογισμός του κόστους λειτουργίας σε συνδυασμό με τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της λειτουργίας του δημόσιου τομέα τόσο σε επίπεδο κεντρικής, όσο και περιφερειακής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης, θα συμβάλει θετικά στην επίτευξη των μακροοικονομικών στόχων. Σε πολλές περιπτώσεις πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα του επιχειρείν και δημιουργούν υψηλό δημοσιονομικό κόστος. Η Ο.Κ.Ε. είναι απόλυτα σύμφωνη με κάθε προσπάθεια περιορισμού του κόστους λειτουργίας του ευρύτερου δημόσιου τομέα μέσα από τον ορθολογισμό των δαπανών και τον περιορισμό της σπατάλης.

Από την άλλη πλευρά, η αναμόρφωση της πολιτικής επιχορηγήσεων διαφόρων φορέων του δημόσιου τομέα θα πρέπει να εντάσσεται στο πλαίσιο μίας ολοκληρωμένης αντιμετώπισης του προβλήματος της γραφειοκρατίας του δημόσιου τομέα και να συνοδεύεται από συγκεκριμένα μέτρα που θα αναβαθμίζουν την αποδοτικότητά τους και την ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών και ταυτόχρονα θα διασφαλίζουν την βιωσιμότητά τους. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η μέτρηση του διοικητικού κόστους με ενιαία μεθοδολογία στη βάση και της αξιοποίησης της εμπειρίας άλλων κρατών-μελών που υιοθέτησαν παρόμοιες μεθόδους θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο στην κατεύθυνση εξορθολογισμού.

iii) Αναφορικά με τα φορολογικά ζητήματα, η Ο.Κ.Ε. επαναλαμβάνει τις θέσεις που έχει ήδη διατυπώσει (βλ. παράρτημα), κεντρικός άξονας των οποίων είναι η ορθολογικοποίηση του φορολογικού συστήματος

και η ριζική μεταρρύθμισή του στην κατεύθυνση της αποκατάστασης του αναλογικά προοδευτικού του χαρακτήρα. Θα πρέπει να επιτευχθεί η εξισορρόπηση των άμεσων και έμμεσων φόρων προς τον μ.ό. της Ε.Ε.

B. Έρευνα και Καινοτομία

Όπως προκύπτει από τις διακηρύξεις της Επιτροπής αλλά και από το ίδιο το κείμενο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, κεντρικός στόχος που πρέπει η Ένωση να επιδιώξει είναι η μετατροπή της έως το 2010 σε μία ολοκληρωμένη «οικονομία της γνώσης». Εκ των πραγμάτων, συνεπώς, τα ζητήματα της ενίσχυσης της καινοτομίας, βελτίωσης των εκπαιδευτικών μηχανισμών, εισαγωγής των νέων τεχνολογιών κ.λπ. οφείλουν να καταλαμβάνουν μια από τις πρώτες θέσεις στις προτεραιότητες των κρατών-μελών.

Η αντιστοίχιση των Μέτρων του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων με τις Κ.Γ. που αναφέρονται στην προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας και τα μέτρα πολιτικής που είχαν προταθεί από την Ο.Κ.Ε. οδηγεί στα ακόλουθα συμπεράσματα:

i) Η αναδιοργάνωση του ερευνητικού συστήματος στην κατεύθυνση βελτίωσης της αναπτυξιακής του απόδοσης και παράλληλα η αύξηση και η αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των διατιθέμενων πόρων πρέπει να αποτελέσουν τις βασικές προτεραιότητες της ερευνητικής πολιτικής.

Απαιτείται η λήψη πρόσθετων μέτρων για τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου και την ενίσχυση των μηχανισμών παραγωγικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων, με στόχο την αύξηση τόσο της ερευνη-

τικής δραστηριοποίησης του ιδιωτικού τομέα όσο και της αύξησης των καινοτόμων επενδυτικών δράσεων. Στην κατεύθυνση αυτή σημαντικά θα συμβάλει και η υιοθέτηση μέτρων που θα προωθούν μηχανισμούς μεταφοράς κατάλληλα προσαρμοσμένης στα ελληνικά δεδομένα γνώσης από άλλες περισσότερο τεχνολογικά αναπτυγμένες χώρες.

ii) Θα πρέπει να αντιμετωπισθεί ριζικά η υστέρηση της Ελλάδας αναφορικά με την χρήση τεχνολογιών πληροφορικής (νοικοκυριά και επιχειρήσεις). Η δικτύωση της χώρας και των περιφερειών εκτός από την οικονομική σημασία που έχει, αποτελεί και κοινωνικοπολιτικό ζήτημα στη βάση της αρχής των ίσων ευκαιριών σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Απαιτείται η αξιολόγηση των μέχρι σήμερα αποτελεσμάτων της στρατηγικής που έχει ακολουθήσει η Ελλάδα (με κύριο φορέα την Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε.³), των επενδύσεων και του ρόλου του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και του κόστους των υπηρεσιών. Κρίνεται αναγκαία η υιοθέτηση των κατάλληλων ρυθμιστικών παρεμβάσεων για: την αποφυγή μονοπωλιακών καταστάσεων στην εκμετάλλευσή τους, την εξασφάλιση της πρόσβασης με χαμηλό κόστος, και ιδιαίτερα για συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες (π.χ. νέοι, άνεργοι), και την προστασία του καταναλωτή.

iii) Η Ο.Κ.Ε. διαπιστώνει την ανάγκη ενίσχυσης δράσεων και πολιτικών που να στοχεύουν στη μεταξύ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων δικτύωση, καθώς και στη συμμετοχή τους στην έρευνα και στην κοινωνία της πληροφορίας. Ειδικά όσον αφορά στις επιχειρήσεις του αγροτικού τομέα παρατη-

3. Πρέπει να επισημανθεί η ιδιαίτερη δυσκολία που παρατηρείται στην ολοκλήρωση του προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» στη χώρα μας, να διερευνηθούν τα αίτια και να προταθούν λύσεις.

ρείται σχεδόν ολοκληρωτικός αποκλεισμός τους από δράσεις ενίσχυσης της κοινωνίας της πληροφορίας. Η Ο.Κ.Ε. είχε προχωρήσει σε συγκεκριμένες προτάσεις προώθησης των ΜΜΕ στα προαναφερόμενα πεδία. Αναδεικνύεται έντονα η ανάγκη να διαμορφωθεί τάχιστα σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους ένα ολοκληρωμένο σχέδιο στήριξης και ενσωμάτωσης της έρευνας και των νέων τεχνολογιών στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, καθώς κάτι τέτοιο αναμένεται ότι θα έχει θετικές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.

iv) Θετικά αξιολογείται η ίδρυση των Περιφερειακών Πόλων Καινοτομίας, αλλά σημειώνεται η ανάγκη για επίσπευση των διαδικασιών ίδρυσής τους.

v) Αναφορικά με τα Εθνικά Συμβούλια που προβλέπονται, η Ο.Κ.Ε. δηλώνει επιφυλάξεις και θεωρεί ως απαραίτητη προϋπόθεση να αναβαθμιστεί το συνολικό πλαίσιο λειτουργίας τους, καθώς έχει διαπιστωθεί ότι το έργο που παράγουν είναι περιορισμένης αποτελεσματικότητας.

vi). Όσον αφορά το θέμα της αξιολόγησης των ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευσης, η Ο.Κ.Ε. θέλει να επισημάνει ότι οποιαδήποτε διαδικασία αξιολόγησης θα πρέπει να βασίζεται σε ακαδημαϊκά κριτήρια και να σέβεται τη θεσμική, διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Πανεπιστημίων.

Γ. Φυσικό Περιβάλλον

Η μονομερής αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων όχι μόνο δεν είναι αποτελεσματική, αλλά έχει ως αποτέλεσμα απώλεια ανταγωνιστικότητας με αρνητικές συνέπειες στην κοινωνία. Οι εθνικές περιβαλλοντικές πολιτικές πρέπει να εντάσσονται σε αντίστοιχες ευρωπαϊκές και σε ορισμένα θέματα σε παγκόσμιες περιβαλλοντι-

κές πολιτικές, ενώ για τη διασφάλιση της αειφορίας χρειάζεται πέραν της περιβαλλοντικής να υπηρετούνται ισόρροπα και η οικονομική και η κοινωνική συνιστώσα.

Τα μέτρα για την περιβαλλοντική προστασία που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων κρίνονται ως κατ' αρχήν θετικά. Σημειώνεται, όμως, ότι πολλά από αυτά δεν συνοδεύονται από την περιγραφή συγκεκριμένων εργαλείων και τρόπων υλοποίησής. Αναλυτικότερα:

i) Οι καθυστερήσεις στην απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας και στη διεύθυνση του φυσικού αερίου κάθε άλλο παρά ενθαρρυντικές είναι. Ο οικιακός τομέας χαρακτηρίζεται από την ανυπαρξία κινήτρων για εξοικονόμηση ενέργειας, ενώ οι καθαρές πηγές ενέργειας (όπως η ηλιακή, η αιολική, η βιομάζα και η γεωθερμία) δεν προχωρούν με τους ρυθμούς που θα έπρεπε εξαιτίας της γραφειοκρατίας.

Θα πρέπει να αποτελέσει άμεση προτεραιότητα η αύξηση του ποσοστού κάλυψης των ενεργειακών αναγκών από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η μείωση της ενεργειακής έντασης της οικονομίας μας. Απαιτείται άμεσα ο σχεδιασμός μιας πολιτικής ισχυρών κινήτρων υιοθέτησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και φυσικού αερίου, τόσο από τη βιομηχανία και τη βιοτεχνία, όσο και από τα νοικοκυριά.

ii) Θα πρέπει να ληφθούν μέτρα ώστε να προσανατολισθεί η έρευνα και σε τομείς περιβαλλοντικών καινοτομιών όπως στις καθαρές τεχνολογίες, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, καθώς και στην εξοικονόμηση και στην ορθολογική χρήση της ενέργειας.

iii) Το ζήτημα της διαχείρισης των αποβλήτων αποτελεί σήμερα ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα. Δεδομένης της κα-

τάστασης, αποτελεί επείγουσα ανάγκη ο σχεδιασμός και υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου συστήματος ανακύκλωσης των απορριμμάτων. Υπ' αυτή την έννοια, η απλή αναφορά του στο ΕΠΜ χωρίς να συνοδεύεται από κανένα συγκεκριμένο μέτρο είναι εξόχως προβληματική.

Δ. Το επιχειρηματικό Περιβάλλον

Το επιχειρηματικό περιβάλλον αξιολογείται στη βάση των δυνατοτήτων που προσφέρει για την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δράσεων που ανανεώνουν τους παραδοσιακούς τομείς της οικονομίας και δημιουργούν νέους. Όπως έχει σημειωθεί σε προηγούμενες Γνώμες της Ο.Κ.Ε., προς την κατεύθυνση αυτή συμβάλλουν η στήριξη και η διευκόλυνση των επιχειρηματιών για τη μετουσίωση νέων ιδεών σε επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, η ανάπτυξη ενός φορολογικού συστήματος που ενθαρρύνει επενδυτικές δράσεις, καθώς και η διοικητική και γραφειοκρατική απλοποίηση του δημόσιου τομέα.

Πέραν των μέτρων που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων προτείνεται:

i) Σε πολλές περιπτώσεις πολύπλοκες γραφειοκρατικές απαιτήσεις δρουν ανασταλτικά στο επιχειρείν και δημιουργούν υψηλό κόστος προσαρμογής. Το διοικητικό κόστος, η γραφειοκρατία και η διοικητική και νομική πολυπλοκότητα επηρεάζουν αρνητικά την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Προτείνεται, επομένως, η λήψη πρόσθετων μέτρων για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης τόσο σε κεντρικό επίπεδο, όσο και σε περιφερειακό και τοπικό. Σε κάθε περίπτωση, οι διοικητικές μεταρρυθμίσεις του δημόσιου τομέα θα πρέπει να διενεργούνται λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των επιχει-

ρήσεων και της κοινωνίας για ποιοτικές και αναβαθμισμένες δημόσιες υπηρεσίες.

ii) Θεωρείται σκόπιμο να ληφθούν πρόσθετα μέτρα αναφορικά με τις ΜΜΕ και ειδικότερα προτείνεται:

α) η στατιστική απεικόνιση των σχετικών με τις ΜΜΕ μεγεθών,

β) η διεξαγωγή ειδικών μελετών υπολογισμού των συνεπειών του κάθε μέτρου στη βιωσιμότητα και ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ,

γ) η παροχή κινήτρων στους αυτοαπασχολούμενους προκειμένου να προσλάβουν προσωπικό,

δ) η χρηματοδοτική στήριξη με την επαναφορά του αφορολόγητου αποθεματικού επί των κερδών των ΜΜΕ για επενδύσεις στο 35% και η λήψη μέτρων για την καλύτερη λειτουργία του ΤΕΜΠΕ,

ε) η ίση φορολογική αντιμετώπιση των ατομικών επιχειρήσεων (να φορολογούνται τα κέρδη των ατομικών επιχειρήσεων ως επιχειρηματικά κέρδη και όχι ως ατομικά εισοδήματα). Στην ίδια κατεύθυνση πρέπει να εξεταστεί και το θέμα της φορολόγησης της υπεραξίας των ΜΜΕ κατά τη μεταβίβαση – διαδοχή σε ανεξάρτητα μη συγγενικά πρόσωπα, εξ επαχθούς αιτίας.

iii) Τέλος, η Ο.Κ.Ε. εκφράζει επιφύλαξη όσον αφορά στη δημιουργία τοπικών κέντρων αγροτικής ανάπτυξης και στην προώθηση του θεσμού του αγροτικού συμβούλου. Ενώ η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των νέων αγροτών θα πρέπει να αποτελεί την αιχμή του δόρατος της αγροτικής πολιτικής, μορφώματα όπως τα τοπικά κέντρα αγροτικής ανάπτυξης και οι προσλαμβανόμενοι σε αυτά σύμβουλοι, αναμένονται να είναι ιδιαίτερα δυσλειτουργικά, αναπα-

ράγοντας τη δαιδαλώδη και δύσκαμπτη, γραφειοκρατική δομή και λειτουργία δημοσίων υπηρεσιών. Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι η εισαγωγή τέτοιων ρυθμίσεων είναι αμφίβολης σκοπιμότητας και αποτελεσματικότητας. Αντιπροτείνεται η αξιοποίηση των ήδη υφιστάμενων δομών των αγροτικών συνεταιρισμών και του στελεχιακού δυναμικού τους.

Ε. Απασχόληση

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η προσέγγιση των στόχων της Λισσαβόνας απαιτεί την άμεση διασύνδεση των πολιτικών απασχόλησης και καταπολέμησης της ανεργίας με την οικονομική, αναπτυξιακή και επενδυτική πολιτική σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο⁴. Τα χαρακτηριστικά της ανεργίας και της απασχόλησης στην Ελλάδα, υπαγορεύουν ένα ισορροπημένο μίγμα πολιτικών και προτεραιοτήτων αλλά και επανατοποθέτηση των προσεγγίσεων στη βάση της αξιολόγησης των μέχρι σήμερα υλοποιούμενων πολιτικών. Στη συνέχεια επιχειρείται η ανάδειξη των ελλείψεων του Προγράμματος για την απασχόληση, αλλά και η υποβολή συμπληρωματικών μέτρων βελτίωσης στη βάση των αναλυτικών προτάσεων της Ο.Κ.Ε. (βλ. Παράρτημα):

i) Οι μεταρρυθμίσεις για την απασχόληση αποτελούν στην πλειονότητά τους απλή καταγραφή προθέσεων χωρίς να τεκμηριώνεται η αποτελεσματικότητά τους ως προς τους στόχους της Λισσαβόνας. Στις περιπτώσεις που οι μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις τεκμηριώνονται από ποσοτικά στοιχεία, συχνά απουσιάζουν μελλοντικές ποσοτικές εκτιμήσεις των επιπτώσεών τους. Η Ο.Κ.Ε. πι-

στεύει ότι μία ολοκληρωμένη προσέγγιση για την απασχόληση απαιτεί την εξειδίκευση των προτεραιοτήτων με στοχοθεσία, χρονοδιάγραμμα και πόρους, στη βάση πάντοτε των χαρακτηριστικών και των αναγκών της ελληνικής αγοράς εργασίας σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Κατά αυτό τον τρόπο, η διαδικασία υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης θα καταστεί συνεκτική και ποσοτικοποιημένη και θα ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των πολιτικών απασχόλησης.

ii) Περιλαμβάνονται παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας με στόχο τη μεγιστοποίηση της ευελιξίας χωρίς όμως χάραξη αναπτυξιακών πολιτικών για την αύξηση της απασχόλησης. Το ΕΠΜ αναφέρεται στο ζήτημα της ευελιξίας των εργασιακών σχέσεων συναρτώντας το στενά με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, κάτι που ωστόσο δεν τεκμηριώνεται από τα μέχρι στιγμής δεδομένα. Οι κοινωνικοί εταίροι έχουν εκφράσει κατά καιρούς διαφορετικές θέσεις όσον αφορά στο συγκεκριμένο ζήτημα. Ειδικότερα για τον τελευταίο Νόμο 3385/2005⁵ εκφράστηκαν εκ διαμέτρου αντίθετες απόψεις μεταξύ της πρώτης ομάδας των εργοδοτών και της δεύτερης ομάδας των εργαζομένων.

iii) Οι αναφορές του ΕΠΜ στον κοινωνικό αποκλεισμό και ιδιαίτερα στους μετανάστες δεν υπεισέρχονται στην ουσία του ζητήματος της κοινωνικής τους ένταξης. Το ζητούμενο, κατά την Ο.Κ.Ε., είναι η ανάδειξη των ποιοτικών χαρακτηριστικών της απασχόλησης των μεταναστών και η σύνδεσή τους με τις αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας, ώστε να μην παραμείνουν απλώς φθηνό ερ-

4. Γνώμη Πρωτοβουλίας υπ' αριθμ. 129 «Τομείς Προτεραιότητας ενόψει της ενδιάμεσης αξιολόγησης-2005-της Στρατηγικής της Λισσαβόνας», Μάρτιος 2005.

5. Γνώμη υπ' αριθμ. 136 "Ρυθμίσεις για την προώθηση της απασχόλησης, την ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής και άλλες διατάξεις", Ιούλιος 2005.

γατικό δυναμικό. Η Ο.Κ.Ε. και παλαιότερα⁶ είχε υπογραμμίσει την αναγκαιότητα μίας μακρόπνοης πολιτικής, που θα δίνει έμφαση στην ενσωμάτωση των μεταναστών στον κοινωνικό κορμό της χώρας και στη νόμιμη οικονομία. Η εφαρμογή συγκεκριμένων παρεμβάσεων προϋποθέτει την κοινωνική συναίνεση στο μέγιστο δυνατό βαθμό, πράγμα που επιβάλλει τη συμμετοχή εκπροσώπων των κοινωνικών φορέων στα όργανα, που θα επωμιστούν παρεμβάσεις τέτοιου τύπου.

iv) Γενικότερα, η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι η αποτελεσματική καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού ευπαθών ομάδων απαιτεί ένα σύνολο συνδυασμένων και αλληλοσυμπληρούμενων μέτρων οικονομικής, εκπαιδευτικής, στεγαστικής και προνοιακής μορφής, τα οποία πρέπει να λαμβάνονται, να υλοποιούνται και να αναπροσαρμόζονται συντονισμένα. Η αποκέντρωση των συγκεκριμένων δράσεων θα βοηθήσει στην προσέγγιση των προβλημάτων στην εστία τους και στη λήψη μέτρων, που θα είναι προσαρμοσμένα στις εκάστοτε τοπικές και ατομικές ιδιαιτερότητες και ανάγκες. Απαιτείται η λήψη μέτρων για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατικών φορέων και της κοινωνίας των πολιτών και την αξιοποίηση της διακρατικής συνεργασίας, ώστε να επωφεληθεί η χώρα μας από την εμπειρία άλλων χωρών με μεγαλύτερη παράδοση σε πολιτικές ενσωμάτωσης.

v) Η στρατηγική για την ενεργό γήρανση απαιτεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση του ζητήματος με συγκεκριμένες και ουσιαστικές εναλλακτικές λύσεις μέσα από την παροχή κινήτρων, την επένδυση στη δια βίου μάθηση, τη βελτίωση των συνθηκών και της ποιότητας της εργασίας και την καλύτερη προστασία της υγείας. Ειδικότερα και όσον αφορά στην καταπολέμηση της ανεργίας των ατόμων με

γαλύτερης ηλικίας και στην προσαρμογή τους στα εξελισσόμενα οικονομικά και τεχνολογικά δεδομένα, η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι, πέρα από την προτεινόμενη στο ΕΠΜ κατάρτισή τους, θα πρέπει να επανεξεταστούν τόσο σε επίπεδο νομοθεσίας (*δημόσιος τομέας*) όσο και σε επίπεδο επιχειρηματικής πρακτικής προσλήψεων (*ιδιωτικός τομέας*) τα ανώτατα όρια ηλικίας, προκειμένου να είναι κανείς επιλέξιμος για πρόσληψη ή διορισμό, σύμφωνα άλλωστε και με τη διεθνή τάση που υπάρχει για τη μείωση και κατάργησή τους.

vi) Μεγαλύτερη έμφαση πρέπει να δοθεί σε δράσεις οι οποίες θα ενισχύουν τη γυναικεία απασχόληση, στη βάση του στρατηγικού στόχου του 60% μέχρι το 2010 και με δεδομένο ότι η Ελλάδα έχει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας στην Ε.Ε., της τάξης του 44%.

vii) Τέλος, η Ο.Κ.Ε. αξιολογεί θετικά την εισαγωγή διαδικασιών πιστοποίησης στην επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτή αποτυπώνεται στο ΕΠΜ. Η πιστοποίηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που εμπεριέχονται στις διάφορες διαδικασίες κατάρτισης και η ανάπτυξη προτύπων για τις μεθόδους μάθησης αποτελούν παράγοντες ουσιαστικής κατοχύρωσης των προσόντων, που αποκτώνται μέσα από τα προγράμματα κατάρτισης. Ωστόσο, εκτιμάται ότι θα πρέπει να ληφθούν πρόσθετα μέτρα ώστε να αναβαθμιστούν οι δράσεις που επιτελεί ο ΟΑΕΔ και οι θυγατρικές του εταιρείες (Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε, Παρατηρητήριο Απασχόλησης) για να βελτιωθεί ο μηχανισμός διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας και να αποφευχθούν οι παρατηρούμενες αλληλοεπικαλύψεις των προγραμμάτων κατάρτισης.

6. Γνώμη υπ' αριθμ. 38 επί του Σχεδίου Νόμου με θέμα «Μετανάστευση και παραμονή αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια», Φεβρουάριος 2000.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ
ΜΕ ΤΙΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ**

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ

**ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΤΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΜΕ ΤΑ
ΜΕΤΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ
ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

**Ο.Κ.Γ.1: Διασφάλιση της οικονομικής
σταθερότητας για βιώσιμη ανάπτυξη**

Βασικός στόχος της κυβέρνησης είναι η μείωση του ελλείμματος κάτω από το 3% του ΑΕΠ μέχρι το τέλος του 2006 σε ένα περιβάλλον ανάπτυξης της τάξης του 3%-4%, καθώς και σε περιορισμό του χρέους από 110,5% του 2004, σε 99,9% το 2007.

Η κυβέρνηση θα επιδιώξει τη συγκράτηση των κρατικών δαπανών (στο 48,9% του ΑΕΠ το 2007) με την παράλληλη διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Η μείωση των συνολικών κρατικών δαπανών θα προέλθει από:

- την περιστολή των λειτουργικών δαπανών κατά 6,5%,
- τον περιορισμό του ρυθμού αύξησης των επιχορηγήσεων διαφόρων φορέων (κυρίως συγκοινωνιακών) στο 5,3% και
- τη μείωση κατά 16,2% των καταναλωτικών δαπανών του κράτους.

Για την αύξηση των εσόδων (στο 43,8% του ΑΕΠ το 2007) η κυβέρνηση θα στηριχθεί στην «αξιοποίηση της ακίνητης δημόσιας περιουσίας με την ενεργό συμμετοχή του

ιδιωτικού τομέα» (Ν. 3342/2005 αξιοποίηση των Ολυμπιακών ακινήτων).

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Σύμφωνα με τις προτάσεις που έχει ήδη καταθέσει η Ο.Κ.Ε. στο Υπουργείο Οικονομίας οι βασικοί άξονες γύρω από τους οποίους πρέπει να κινηθεί η κυβερνητική πολιτική⁷ είναι:

- Η άρση των παραγόντων που αποτελούν εμπόδιο για την ανάπτυξη της χώρας, όπως η επιδείνωση του δημοσιονομικού ελλείμματος, η συρρίκνωση της παραγωγικής βάσης, η τεχνολογική υστέρηση και το χαμηλό επίπεδο καινοτομικών.
- Η συγκράτηση των δημόσιων δαπανών και εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών.
- Η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας που συμβάλλουν στην απώλεια ανταγωνιστικότητας.
- Η αντιμετώπιση του διαρκώς διευρυνόμενου ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου γεωργικών προϊόντων μέσα από μέτρα ενίσχυσης της αγροτικής μεταποιητικής βάσης.
- Η αναπροσαρμογή των δημοσιονομικών δαπανών και καλύτερη εσωτερική οργάνωσή τους προς την κατεύθυνση της μείωσης της γραφειοκρατίας και του λειτουργικού κόστους. Επανακαθορισμός των μη εναλλακτικών δαπανών από μηδενική βάση.
- Η βελτίωση του υφιστάμενου διαρκούς μηχανισμού φορολογικών ελέγχων για την

7. Βλ. επίσης: Γνώμη 117 «Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση», Νοέμβριος 2004, Γνώμη 129 «Τομείς προτεραιότητας ενόψει της ενδιάμεσης αξιολόγησης-2005 της Στρατηγικής της Λισσαβόνας», Μάρτιος 2005, Γνώμη 124 «Εκθεση Ομάδας Υψηλού Επιπέδου υπό τον Wim Kok», Δεκέμβριος 2004.

αποτελεσματική αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής. Αντιμετώπιση φοροδιαφυγής σύμφωνα με τις προτάσεις της έκθεσης του ΔΝΤ για τη φορολογική διοίκηση. Ανεύρεση εργαλείων περιορισμού της φοροδιαφυγής όπως π.χ. η μείωση των συντελεστών.

Σε αυτή την κατεύθυνση ως ενδεικτικά μέτρα η Ο.Κ.Ε. προτείνει:

- Την εισαγωγή συστημάτων πιστοποίησης των δημόσιων υπηρεσιών.
- Την εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας σε όλα τα επίπεδα αποφάσεων.
- Τη δημιουργία ψηφιακής υποδομής προκειμένου να διασταυρώνονται ηλεκτρονικά όλες οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται στην Ελλάδα στη χονδρική και λιανική πώληση καθώς και στις αγροτικές επιχειρήσεις.
- Την ενιαία ρύθμιση για την καταβολή των οφειλομένων ασφαλιστικών εισφορών.
- Την ανάπτυξη συστήματος πιστοποίησης όλων των υπηρεσιών παρακολούθησης και διαχείρισης του Κοινοτικού Πλαισίου στήριξης, ώστε να επιτευχθεί η μέγιστη αποδοτικότητα των κοινοτικών πόρων.

Ο.Κ.Γ. 2: Διασφάλιση της οικονομικής & δημοσιονομικής βιωσιμότητας ως βάση για αυξημένη απασχόληση

Όπως προκύπτει από το ΕΠΜ κύρια αιτία της διατάραξης της δημοσιονομικής ισορροπίας τα τελευταία χρόνια υπήρξε η δημο-

σιονομική επέκταση που ακολούθησε την είσοδο της Ελλάδας στην ΟΝΕ, σε συνδυασμό με τις αυξημένες δαπάνες ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Ως δράσεις αντιμετώπισης αναφέρονται:

- οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις (αύξηση του ΦΠΑ και αναπροσαρμογή των ειδικών φόρων κατανάλωσης σε τσιγάρα και αλκοολούχα ποτά),
- η ίδρυση υπηρεσιών εσωτερικού ελέγχου σε υπουργεία, ΟΤΑ και ΝΠΔΔ,
- ο Ν. 3029/2002 για το Ασφαλιστικό των Τραπεζών,
- ο περιορισμός των δαπανών στην Υγεία με το ενιαίο πληροφοριακό σύστημα IASYS στο ΕΣΥ,
- η κατάρτιση ενός νέου πλαισίου λειτουργίας των ΔΕΚΟ και
- ο νέος επενδυτικός νόμος.

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Σύμφωνα με τις προτάσεις που έχει ήδη καταθέσει η Ο.Κ.Ε. στο Υπουργείο Οικονομίας, οι βασικοί άξονες γύρω από τους οποίους πρέπει να κινηθεί η κυβερνητική πολιτική είναι⁸:

- Η μετακίνηση του κέντρου βάρους των πολιτικών απασχόλησης, από το μικροοικονομικό και προς το μακροοικονομικό και αναπτυξιακό επίπεδο.

8. Βλ. επίσης: Γνώμη 131 «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση 2005-2006», Μάιος 2005. Γνώμη 129 «Τομείς προτεραιότητας ενόψει της ενδιάμεσης αξιολόγησης-2005 της Στρατηγικής της Λισαβόνας», Μάρτιος 2005, Γνώμη 124 «Έκθεση Ομάδας Υψηλού Επιπέδου υπό τον Wim Kok», Δεκέμβριος 2004, Γνώμη 114 «Η Συμβολή της Στρατηγικής της Λισαβόνας στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο», Νοέμβριος 2004.

- Η ενεργοποίηση του μη ενεργού εργατικού δυναμικού και αύξηση των ποσοστών απασχόλησης των γυναικών και των μεγάλων σε ηλικία ατόμων.

- Η εξυγίανση του ασφαλιστικού συστήματος μέσα από την αποτελεσματική διαχείριση των εσόδων και των δαπανών.

Σε αυτή την κατεύθυνση η Ο.Κ.Ε. είχε ενδεικτικά προτείνει:

- Ενιαία πολιτική αναφορικά με τα ζητήματα ασφαλιστικής και συνταξιοδοτικής κάλυψης όλων των επαγγελματικών ομάδων.

- Μεταναστευτική πολιτική ενσωμάτωσης και ένταξης των μεταναστών στην επίσημη αγορά εργασίας.

- Καταγραφή και περιστολή της αδήλωτης εργασίας.

- Εξορθολογισμός του συνταξιοδοτικού συστήματος.

- Άρση των αντικινήτρων στις προσλήψεις. Ουσιαστική μείωση των ασφαλιστικών εισφορών των εισερχομένων.

Ο.Κ.Γ. 3: Προώθηση αποδοτικής κατανομής των πόρων με προσανατολισμό την ανάπτυξη & την απασχόληση

Η Ο.Κ.Γ. 3 συμπληρώνει (μαζί με την Ο.Κ.Γ. 4) τη δέσμη κατευθύνσεων που αφορούν την μακροοικονομική πολιτική και σταθερότητα. Συνεπώς, αρκετά από τα μέτρα πολιτικής αυτής της κατευθυντήριας γραμμής αλληλοϋποστηρίζονται με τα αντίστοιχα των Ο.Κ.Γ. 1 και Ο.Κ.Γ. 2.

Όπως προκύπτει από το ΕΠΜ, οι σημαντικότερες δράσεις της κυβέρνησης αναφέρονται:

- στον περιορισμό των επιχορηγήσεων διαφόρων φορέων (υπουργείων, ΟΤΑ, ΝΠΔΔ),

- στο νόμο για τις Συμπράξεις Δημοσίου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ),

- στο νέο επενδυτικό νόμο και στις ρυθμίσεις αναδιοργάνωσης της Δημόσιας Επιχείρησης Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων (ΔΕΠΑΝΟΜ),

- σε φορολογικές ρυθμίσεις όπως: η νέα φορολογία για τα ακίνητα, η απλούστευση του φορολογικού συστήματος και η σταδιακή μείωση των συντελεστών φορολόγησης των επιχειρήσεων, η αντικειμενικοποίηση του τρόπου διεξαγωγής των ελέγχων.

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Σύμφωνα με τις προτάσεις που έχει ήδη καταθέσει η Ο.Κ.Ε., οι βασικοί άξονες γύρω από τους οποίους πρέπει να κινηθεί η κυβερνητική πολιτική είναι⁹:

(α) Η μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος προς την κατεύθυνση της απλοποίησής του, του ριζικού περιορισμού των έμμεσων φόρων, της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής, της διαμόρφωσης ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος ένταξης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της παραοικονομίας στην επίσημη οικονομία και το ριζικό περιορισμό της φοροδιαφυγής.

9 Βλ. επίσης: Γνώμη 119 «Φορολογία Εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, φορολογικοί έλεγχοι και άλλες διατάξεις», Νοέμβριος 2004, Γνώμη 102 «Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα-Ενδιάμεση Αξιολόγηση» Δεκέμβριος 2003.

Σύμφωνα με την Ο.Κ.Ε., βασικό κριτήριο πρέπει να είναι η διατήρηση της ζήτησης σε τέτοια επίπεδα που θα διαμορφώνουν ένα ευνοϊκό επενδυτικό και επιχειρηματικό περιβάλλον.

(β) Η αύξηση της απορροφητικότητας των προγραμμάτων του Γ' Κ.Π.Σ. μέσα από την καλύτερη οργάνωση του δημόσιου τομέα καθώς και η δημιουργία μηχανισμών αξιολόγησης και εξασφάλισης της αποτελεσματικότητας τόσο των παρόντων προγραμμάτων, όσο και αυτών του Δ' Κ.Π.Σ.

Σε αυτή την κατεύθυνση η Ο.Κ.Ε. προτείνει:

(α) Νομοθετικές ρυθμίσεις στην κατεύθυνση της φορολόγησης των πραγματικών και όχι των πλασματικών εισοδημάτων και σύμφωνα με τη φοροδοτική ικανότητα του κάθε πολίτη. Συνυπολογισμός της φορολογικής επιβάρυνσης στο διεθνή ανταγωνισμό.

(β) Εκσυγχρονισμό και αναδιοργάνωση του φορολογικού μηχανισμού προκειμένου να μειωθεί η φοροδιαφυγή.

(γ) Ορθολογικοποίηση του φορολογικού συστήματος και ριζική μεταρρύθμισή του στην κατεύθυνση της αποκατάστασης του αναλογικά προοδευτικού του χαρακτήρα. Εξισορρόπηση των άμεσων και έμμεσων φόρων προς το μ.ό. της Ε.Ε.

(δ) Επανεξέταση του συνόλου των φορολογικών ελαφρύνσεων και των φορολογικών κινήτρων, όχι προς την κατεύθυνση της περικοπής τους, αλλά προς την κατεύθυνση

της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητάς τους σε σχέση με το σκοπό που δημιουργήθηκαν. Σύνδεσή τους με συγκεκριμένα κριτήρια.

(ε) Καταγραφή και αξιολόγηση του συνόλου των φόρων που επιβάλλονται σε υπηρεσίες και προϊόντα στην κατεύθυνση της απλοποίησης του όλου συστήματος και της κατάργησης αυτών που αποκλειστικό στόχο έχουν να αυξήσουν τα δημόσια έσοδα ανεξαρτήτως των συνεπειών που έχουν τόσο στις τιμές των προϊόντων, όσο και στην επενδυτική δραστηριότητα.

(στ) Επανεξέταση όλου του θεσμικού πλαισίου στη βάση όσων ισχύουν στις χώρες της Ε.Ε. Αντιμετώπιση μέσα σε ένα ενιαίο πλαίσιο των συνεπειών της φορολογίας στο χρήστη, στο φορολογούμενο και στα δημόσια έσοδα.

Ο.Κ.Γ. 4: Εξασφάλιση της συμβολής των μισθολογικών εξελίξεων στη μακροοικονομική σταθερότητα και ανάπτυξη

Η Κυβέρνηση δεν προβλέπει συγκεκριμένα μέτρα για την υλοποίηση της 4ης Ο.Κ.Γ.

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Σύμφωνα με τις προτάσεις που έχει ήδη καταθέσει η Ο.Κ.Ε., ο βασικός άξονας γύρω από τον οποίο πρέπει να κινηθεί η κυβερνητική πολιτική είναι η μεσοπρόθεσμη σύγκλιση του επιπέδου των μισθών στην Ελλάδα με αυτούς της Ε.Ε.-15. Ο στόχος αυτός είναι άμεσα συνδεδεμένος με την αναγκαία βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας και του κεφαλαίου¹⁰. Επίσης προτάθηκε:

10. Βλ. επίσης: Γνώμη 129 «Τομείς προτεραιότητας ενόψει της ενδιάμεσης αξιολόγησης-2005 της Στρατηγικής της Λισσαβόνας», Μάρτιος 2005, Γνώμη 117 «Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση», Νοέμβριος 2004.

- Εισοδηματική πολιτική, η οποία σχετίζεται με την παραγωγικότητα τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα, ώστε να υπάρχει αύξηση των πραγματικών μισθών και σύγκλισή τους με τον μ.ό. της Ε.Ε, λαμβάνοντας υπόψη την ανταγωνιστικότητα της εθνικής παραγωγής.

- Μείωση του μη μισθολογικού κόστους.

Ο.Κ.Γ. 5: Προώθηση μεγαλύτερης συνοχής μεταξύ μακροοικονομικών, διαρθρωτικών και πολιτικών απασχόλησης

Η Κυβέρνηση δεν προβλέπει στο ΕΠΜ συγκεκριμένα μέτρα για την υλοποίηση της 5ης Ο.Κ.Γ.

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Η θέση της Ελλάδας παραμένει ασθενής στους δείκτες που αφορούν στο ποσοστό απασχόλησης (παρά τη σημαντική βελτίωσή του στην περίοδο 1999-2004) ενώ ιδιαίτερα χαμηλό παραμένει το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών. Ιδιαίτερα υψηλό είναι το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων.

Η Ο.Κ.Ε. έχει προτείνει ότι οι άξονες γύρω από τους οποίους πρέπει να κινηθεί η κυβερνητική πολιτική είναι:

- Η διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας, η ενδυνάμωση του αναπτυξιακού δυναμικού και η δημιουργία νέων και ποιοτικών θέσεων απασχόλησης.

- Η στήριξη της ευελιξίας της αγοράς εργασίας με την υιοθέτηση των απαραίτητων θεσμικών μεταρρυθμίσεων που εγγυώ-

νται την ασφάλεια, το εισόδημα και τα δικαιώματα των εργαζομένων.

Σε αυτή την κατεύθυνση η Ο.Κ.Ε. προτείνει την υιοθέτηση μέτρων¹¹ όπως:

- Η αναμόρφωση των φορολογικών συντελεστών της εργασίας, ώστε να μην είναι αποτρεπτικοί για την αύξηση της απασχόλησης.

- Η διαμόρφωση ενός ασφαλιστικού και συνταξιοδοτικού πλαισίου για τις ευέλικτες μορφές απασχόλησης κατά αναλογία με το υφιστάμενο πλαίσιο για τις θέσεις πλήρους απασχόλησης.

- Η διαμόρφωση εργασιακού πλαισίου για τις ευέλικτες μορφές απασχόλησης που θα κατοχυρώνει ισότιμα εργασιακά δικαιώματα με τις λοιπές αντίστοιχες πλήρους απασχόλησης θέσεις εργασίας.

Ο.Κ.Γ. 7: Αύξηση και βελτίωση των επενδύσεων στην Έρευνα & Ανάπτυξη, ιδιαίτερα από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις

Σύμφωνα με το ΕΠΜ, στόχος της κυβέρνησης είναι οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη να φτάσουν το 2010 το 1,5% του ΑΕΠ. Σημαντικό ρόλο για την επίτευξη αυτού του στόχου θα παίξει ο ιδιωτικός τομέας.

Στην κατεύθυνση αυτή κινούνται ενέργειες όπως:

- Κίνητρα μέσω του νέου επενδυτικού νόμου,

11. Βλ. επίσης: Γνώμη 124 «Έκθεση Ομάδας Υψηλού Επιπέδου υπό τον Wim Kok», Δεκέμβριος 2004, Γνώμη 113 «Η Στρατηγική της Λισσαβόνας και οι ΜΜΕ», Νοέμβριος 2004.

- Ενεργοποίηση της β' φάσης του Προγράμματος PRAXE (ακαδημαϊκή έρευνα) και του προγράμματος PAVE (βιομηχανική έρευνα),

- Δημιουργία νέων και αναβάθμιση των υφιστάμενων μεταπτυχιακών τμημάτων και της έρευνας στα Πανεπιστήμια και στα ΤΕΙ,

- Καθιέρωση μεταπτυχιακών υποτροφιών με ανταπόδοση ερευνητικού έργου και χρηματοδότηση σημαντικού αριθμού ερευνητικών έργων στην ανώτατη εκπαίδευση.

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Σύμφωνα με τις προτάσεις της Ο.Κ.Ε. στο Υπουργείο Οικονομίας¹², οι βασικοί άξονες γύρω από τους οποίους πρέπει να κινηθεί η κυβερνητική πολιτική είναι:

- Αναδιοργάνωση του ερευνητικού συστήματος στην κατεύθυνση βελτίωσης της απόδοσής του με παράλληλη αύξηση και ορθολογική κατανομή των πόρων.

- Σύνδεση της έρευνας με τις επιχειρήσεις και σύμφωνα και με τις ανάγκες των τομέων και των κλάδων της ελληνικής οικονομίας. Ενίσχυση της ανεξάρτητης έρευνας.

- Σύνδεση των ερευνητικών κέντρων της Ελλάδας με το εξωτερικό.

- Ενδυνάμωση του ερευνητικού δυναμικού και προσέλκυση νέου ανθρώπινου δυναμικού στην έρευνα. Αύξηση των δαπανών για έρευνα στο 1,5% του ΑΕΠ.

Σε αυτή την κατεύθυνση η Ο.Κ.Ε. προτείνει:

- Την αναβάθμιση υλικοτεχνικών υποδομών για την προώθηση της έρευνας, να προβλεφθούν σχετικές δράσεις κατά την επικείμενη νέα αναθεώρηση του Γ' Κ.Π.Σ. (ΕΠΑΝ), ουσιαστικές παρεμβάσεις κατά την 4^η προγραμματική περίοδο με τη δρομολόγηση δράσεων αντίστοιχων με αυτές του ΕΠΕΤ 1 με παράλληλη μέριμνα για αποφυγή αστοχιών.

- Την υποβολή «business plans» από τα οποία προκύπτει η συνεργασία με επιχειρήσεις.

- Την ανάπτυξη κατάλληλου θεσμικού πλαισίου στην κατεύθυνση της ενίσχυσης και της διευκόλυνσης της κινητικότητας των ερευνητών μεταξύ πανεπιστημίων /ερευνητικών κέντρων και βιομηχανίας.

- Τη θέσπιση ειδικών κινήτρων για την προσέλκυση Ελλήνων ερευνητών από το εξωτερικό.

- Τη δημιουργία μηχανισμού διασύνδεσης ερευνητικών κέντρων και παραγωγικών μονάδων και ενίσχυσης της επιχειρηματικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας.

- Τη δημιουργία διακεκριμένου άξονα για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των Μικρομεσαίων επιχειρήσεων στα ερευνητικά προγράμματα.

12. Βλ. επίσης: Γνώμη 129 «Τομείς προτεραιότητας ενόψει της ενδιάμεσης αξιολόγησης-2005 της Στρατηγικής της Λισσαβόνας», Μάρτιος 2005, Γνώμη 124 «Έκθεση Ομάδας Υψηλού Επιπέδου υπό τον Wim Kok», Δεκέμβριος 2004, Γνώμη 117 «Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση», Νοέμβριος 2004.

- Φορολογικά και χρηματοδοτικά κίνητρα για επενδύσεις τεχνολογικού εκσυγχρονισμού στις παραγωγικές μονάδες.

- Ευνοϊκή χρηματοδότηση για την ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων από τις παραγωγικές μονάδες.

- Ποσοτική και ποιοτική αξιολόγηση των επιδόσεων των ερευνητικών ιδρυμάτων και ανάλογη κατανομή της χρηματοδότησης.

Ο.Κ.Γ. 8 : Διευκόλυνση κάθε μορφής και -νοτομίας

Σύμφωνα με το ΕΠΜ, οι δράσεις που αναλαμβάνονται προς αυτή την κατεύθυνση πέρα από τις ενέργειες των Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα» και «Κοινωνία της Πληροφορίας» είναι:

- Η επανενεργοποίηση του προγράμματος PAVE (βιομηχανική έρευνα).

- Ο Νόμος 3377/2005 (Περιφερειακοί Πόλοι Καινοτομίας).

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Το επίπεδο της καινοτομίας στην ελληνική παραγωγική δραστηριότητα είναι ιδιαίτερα χαμηλό συγκριτικά με τα άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι καινοτόμες επενδυτικές ενέργειες αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες χρηματοδότησης. Για αυτό τον λόγο είναι απαραίτητη η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου και η ενίσχυση των μηχανισμών παραγωγικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Σύμφωνα με τις απόψεις της Ο.Κ.Ε.¹³ στην ανάπτυξη της καινοτομίας θα συντελέσουν:

- Η δημιουργία νομοθετικού πλαισίου για την αποτελεσματικότερη προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και η μείωση του κόστους απόκτησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

- Ο ενεργότερος ρόλος του ΟΒΙ με ενισχυμένους μηχανισμούς πληροφόρησης και μετατροπής διπλωμάτων από εθνικά σε ευρωπαϊκά.

- Επέκταση φορολογικών κινήτρων προς την πλευρά της καινοτομίας και διατήρηση των φορολογικών κινήτρων για έρευνα (με ενδεχόμενη ενίσχυση).

- Πρόβλεψη για χρηματοδότηση καινοτόμων δραστηριοτήτων, που συνάδουν με τις απαιτήσεις της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (π.χ. καλλιέργεια ενεργειακών φυτών, νέων ποικιλιών, μέτρα κοινής πορείας της γεωργίας με τη βιομηχανία και τον τουρισμό, καινοτόμες μέθοδοι προώθησης της παραγωγής).

Ο.Κ.Γ. 9: Διευκόλυνση της διάδοσης και της αποτελεσματικής χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ICT) και δόμηση μιας πλήρους Κοινωνίας της Πληροφορίας

Σύμφωνα με το ΕΠΜ τα μέτρα διάδοσης των νέων τεχνολογιών και στήριξης της χρήσης τους περιλαμβάνουν:

13. Βλ. επίσης : Γνώμη 117 «Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση», Νοέμβριος 2004, Γνώμη 113 «Η Στρατηγική της Λισσαβόνας και οι ΜΜΕ», Νοέμβριος 2004.

- Την λειτουργία ενιαίου πληροφορικού συστήματος για την κεντρική διαχείριση των κρατικών προμηθειών.

- Τη μηχανογράφηση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

- Την ίδρυση Εθνικού Συμβουλίου Ηλεκτρονικού Εμπορίου.

- Την ηλεκτρονική αναβάθμιση της δημόσιας διοίκησης (π.χ. ηλεκτρονική διακυβέρνηση).

- Την ενίσχυση της προσπελασιμότητας των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (ανάπτυξη δικτύων μεταφορών, τηλεπικοινωνιών & ενέργειας).

Αντίστοιχα για τον χώρο της εκπαίδευσης προβλέπονται:

- Η ενίσχυση των θεσμοθετημένων περιφερειακών διοικητικών οργάνων της εκπαίδευσης (περιφερειακές διευθύνσεις).

- Η αξιολόγηση των σχολικών μονάδων και η ανάπτυξη συστήματος διασφάλισης της ποιότητας του διδακτικού, ερευνητικού και διοικητικού έργου (Ν. 3374/2005) των ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευσης.

- Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της.

- Η αναβάθμιση των υποδομών στα σχολεία (μηχανήματα και λογισμικό).

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Συστατικό στοιχείο μίας κοινωνίας βασισμένης στη γνώση είναι η συγκροτημένη πολιτική ανάπτυξης των δικτύων επικοινωνίας και πληροφορίας και η διάχυσή τους στο κοινωνικό σύνολο. Προς αυτή την κατεύθυνση η Ο.Κ.Ε. έχει προτείνει μέτρα¹⁴ για:

- Την ενθάρρυνση της συμμετοχής των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην οικονομία της πληροφορίας με προγράμματα όπως το «δικτυωθείτε» αλλά περισσότερο ευέλικτα και με περισσότερες επιλογές.

- Τη διάθεση όλων των δημόσιων υπηρεσιών στο διαδίκτυο-προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

- Την ίδρυση υπηρεσίας υπεύθυνης για την ασφάλεια των ηλεκτρονικών πληροφοριών.

- Την υιοθέτηση πολιτικών μείωσης του κόστους πρόσβασης στο διαδίκτυο, κυρίως για τους νέους.

- Τη συμμετοχή των αγροτικών επιχειρήσεων σε δράσεις, που αφορούν στη δικτύωση των παραγωγικών και εμπορικών τους δραστηριοτήτων, στη χρησιμοποίηση εφαρμογών ηλεκτρονικού εμπορίου και στη διασφάλιση των απαραίτητων για την πληροφόρηση των αγροτών υπηρεσιών δικτύου.

- Την αξιολόγηση της μέχρι σήμερα στρατηγικής που έχει ακολουθήσει η χώρα μας (με κύριο φορέα την ΚτΠ Α.Ε.), των

14. Βλ. επίσης: Γνώμη 124 «Έκθεση Ομάδας Υψηλού Επιπέδου υπό τον Wim Kok», Δεκέμβριος 2004, Γνώμη 113 «Η Στρατηγική της Λισσαβόνας και οι ΜΜΕ», Νοέμβριος 2004.

επενδύσεων και του ρόλου του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Ο.Κ.Γ. 10: Ενίσχυση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της ευρωπαϊκής βιομηχανικής βάσης

Σύμφωνα με το ΕΠΜ, οι δράσεις που προβλέπονται για την Ο.Κ.Γ. 10 περιλαμβάνουν:

- Την αναβάθμιση υφιστάμενων Βιομηχανικών και Επιχειρηματικών Περιοχών.
- Το Ν. 3325/2005 για την αδειοδότηση των επιχειρήσεων της μεταποίησης.
- Το νέο επενδυτικό νόμο.

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Η ελληνική βιομηχανική βάση συρρικνώνεται τόσο εξαιτίας των χαμηλών επενδύσεων όσο και κυρίως των συγκριτικών πλεονεκτημάτων χωρών χαμηλού εργατικού κόστους. Η ελληνική βιομηχανία αν θέλει να αντιμετωπίσει το διεθνή ανταγωνισμό θα πρέπει να εστιάσει στην πλευρά της ποιοτικής παραγωγής και στην καινοτομία και όχι στο εργασιακό κόστος, το οποίο είναι ιδιαίτερα χαμηλό στη χώρα μας συγκριτικά με τις λοιπές χώρες της Ε.Ε.-15. Η αναγνώριση ανταγωνιστικών παραγόντων σε τομείς κλειδιά της βιομηχανίας μας είναι εξαιρετικά σημαντική.

Σε αυτή την κατεύθυνση η Ο.Κ.Ε. έχει προτείνει¹⁵:

- Ανάπτυξη των συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα με εξαίρεση επιλεγμένους τομείς και στη βάση διαφανών διαδικασιών¹⁶.

- Μέτρα ενθάρρυνσης και στήριξης της δικτύωσης επιχειρήσεων σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο με στόχο την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, την καλύτερη διακίνηση των προϊόντων και την επίτευξη οικονομιών κλίμακας, ώστε να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά ο διαρκώς αυξανόμενος ανταγωνισμός από τις χώρες χαμηλού εργατικού κόστους.

Ο.Κ.Γ. 11: Ενθάρρυνση της βιώσιμης εκμετάλλευσης των πόρων και ενίσχυση της συνεργίας μεταξύ περιβαλλοντολογικής προστασίας και ανάπτυξης

Περιλαμβάνεται σημαντικός αριθμός μέτρων περιβαλλοντικής προστασίας και ενθάρρυνσης της βιώσιμης εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων. Τα σημαντικότερα από αυτά αναφέρονται:

- Στην κατάρτιση του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδίου.

- Στην κατάρτιση των Ειδικών Χωροταξικών Σχεδίων για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, τον Τουρισμό και τη Βιομηχανία και στην απλοποίηση των διαδικασιών για την αδειοδότηση επενδύσεων ΑΠΕ.

- Στο Εθνικό Σχέδιο Κατανομής Δικαιωμάτων Εκπομπών Αερίων Θερμοκηπίου.

15. Γνώμη 117 «Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση», Νοέμβριος 2004.

16. Γνώμη 134 «Συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα», Ιούλιος 2005.

- Στην ενεργοποίηση του Ελληνικού Κέντρου Περιβάλλοντος για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΚΠΑΑ) για την τήρηση ηλεκτρονικών μητρώων παρακολούθησης των συναλλαγών των Αερίων Θερμοκηπίου.

- Στην προώθηση της χρήσης καθαρότερων καυσίμων και στην ενίσχυση της διείσδυσης των βιοκαυσίμων στην ελληνική αγορά πετρελαιοειδών.

- Στην ενίσχυση του εθνικού προγράμματος παρακολούθησης της θαλάσσιας ρύπανσης.

- Στη βιώσιμη διαχείριση των αποβλήτων.

- Στη συμμετοχή στη διεθνή συνεργασία Medwet για την προστασία των υδροβιότοπων.

- Στην υιοθέτηση της οδηγίας 2001/42/ΕΚ (οδηγία SEA) για μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

- Στη χρηματοδότηση έργων που ενσωματώνουν περιβαλλοντικές τεχνολογίες.

- Στην κατασκευή του ελληνοτουρκικού αγωγού φυσικού αερίου.

- Στην κατασκευή υποθαλασσίου αγωγού, μέσω του οποίου θα μεταφέρονται μεγάλες ποσότητες φυσικού αερίου στην Ιταλία και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Θεωρώντας η Ο.Κ.Ε. ότι ιδιαίτερα στην Ελλάδα το περιβάλλον μπορεί να αναδειχθεί

ισχυρό πλεονέκτημα (υπέδαφος – καθαρότητα, αιολική – ηλιακή ενέργεια, θάλασσες, νησιωτική χώρα) διατύπωσε μια σειρά βασικών αξόνων βάσει των οποίων οφείλουν να αναπτύσσονται οι κρατικές πολιτικές. Πιο συγκεκριμένα προτάθηκε¹⁷:

- Η εθνική περιβαλλοντική πολιτική πρέπει να συμπορεύεται με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές και σε ορισμένα θέματα με τις παγκόσμιες περιβαλλοντικές πολιτικές. Απαιτούνται, επομένως, συνεργασίες σε παγκόσμιο επίπεδο για να τεθούν από κοινού μακροπρόθεσμοι στόχοι και πρακτικές για την προστασία του περιβάλλοντος.

- Η στήριξη των επενδύσεων σε νέες ήπιες μορφές ενέργειας.

- Η άμεση έναρξη ενός ολοκληρωμένου και συνολικού προγράμματος ανακύκλωσης τουλάχιστον για τα μεγάλα αστικά κέντρα.

- Η παροχή κινήτρων στις ενεργειοβόρες παραγωγικές μονάδες για κάλυψη των ενεργειακών τους αναγκών από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

- Φορολογικά κίνητρα για χρήση Α.Π.Ε.

- Η ενίσχυση των ερευνών για την εξοικονόμηση ενέργειας και την ενδυνάμωση της αποτελεσματικότητας των ήπιων μορφών ενέργειας. Προσανατολισμός της έρευνας και σε τομείς περιβαλλοντικών καινοτομιών.

Σε αυτή τη λογική προτάθηκαν και συγκεκριμένα μέτρα όπως:

17. Βλ. επίσης: Γνώμη 124 «Έκθεση Ομάδας Υψηλού Επιπέδου υπό τον Wim Kok», Δεκέμβριος 2004, Γνώμη 61, «Ε.Π. Περιβάλλον 2000-2006-Γ'ΚΠΣ», Νοέμβριος 2001.

- Η θεσμοθέτηση χωροταξικού σχεδίου χρήσεων γης, ολοκλήρωση του Εθνικού Κτηματολογίου, επικαιροποίηση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου στην κατεύθυνση της οργανωμένης ανάπτυξης του αστικού ιστού.

- Η άμεση εφαρμογή ενός καθιερωμένου μοντέλου περιβαλλοντικής και επιχειρηματικής διαχείρισης στις αγροτικές επιχειρήσεις.

- Η προώθηση της συνεργασίας ανάμεσα στις αγροτικές επιχειρήσεις και σε περιβαλλοντικές οργανώσεις και φορείς, εξειδικευμένους στη διαμόρφωση περιβαλλοντικών πολιτικών και στην παροχή συναφών συμβουλευτικών υπηρεσιών.

- Μελέτες χωροθέτησης των αιολικών και ηλιακών πάρκων.

- Η προώθηση ενός μοντέλου ολικής ποιότητας στη γεωργία με τη δημιουργία συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης/ Ενίσχυση της συμβολαιακής γεωργίας.

Ο.Κ.Γ. 12: Επέκταση και εμπάθυνση της Εσωτερικής Αγοράς

Σύμφωνα με το ΕΠΜ οι δράσεις της κυβέρνησης σχετίζονται με:

- Το νέο πλαίσιο λειτουργίας των ΔΕΚΟ.
- Την πλήρη ευθυγράμμιση της ελληνικής κεφαλαιαγοράς με την ευρωπαϊκή ενιαία αγορά.

- Την παρακολούθηση των ευρωπαϊκών εξελίξεων στο εταιρικό δίκαιο & εταιρική διακυβέρνηση (αναθεώρηση 8ης, 10ης, 14ης Οδηγίας).

- Τις εξελίξεις στο πλαίσιο λειτουργίας των τραπεζών & των εταιριών παροχής επενδυτικών υπηρεσιών επενδύσεων που αφορά σε θέματα κεφαλαιακής επάρκειας.

- Το νομοσχέδιο για την «Ευρωπαϊκή Εταιρία».

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς με την απελευθέρωση των υπηρεσιών, των επαγγελματιών, των δημόσιων προμηθειών και των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών είναι κρίσιμο ζήτημα στην πορεία προς μία ανταγωνιστικότερη εθνική οικονομία με περισσότερες θέσεις εργασίας¹⁸. Απαραίτητη προϋπόθεση, βέβαια, αποτελεί η μη απορύθμιση των εργασιακών σχέσεων και η μη υποβάθμιση της ποιότητας και της προσβασιμότητας των υπηρεσιών γενικού συμφέροντος μέσα από τις διαδικασίες ολοκλήρωσης της ενιαίας αγοράς.

Σε αυτή την κατεύθυνση, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι βασικοί άξονες πάνω στους οποίους η κυβερνητική πολιτική πρέπει να κινηθεί είναι:

- Η σταδιακή απελευθέρωση των προστατευόμενων επαγγελματιών μετά από κατάλληλη διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου στις χώρες-μέλη της Ε.Ε.

18. Βλ. επίσης: Γνώμη 124 «Έκθεση Ομάδας Υψηλού Επιπέδου υπό τον Wim Kok», Δεκέμβριος 2004.

- Η έγκαιρη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας για την απελευθέρωση των εσωτερικών αγορών με τρόπο που δεν θα επηρεάζει το επίπεδο της κοινωνικής συνοχής.

- Η συμμόρφωση προς τους κανόνες των δημόσιων προμηθειών της Ε.Ε.

- Η διενέργεια μελετών εκτίμησης του κόστους συμμόρφωσης προς τις επιταγές της ενιαίας αγοράς κατά τη διαδικασία περαιτέρω απελευθέρωσης των υπηρεσιών στη χώρα μας.

- Οι παρεμβάσεις για την άρση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν τα ελληνικά προϊόντα στα ξένα τελωνεία.

Ο.Κ.Γ. 13: Εξασφάλιση ανοιχτών και ανταγωνιστικών αγορών εντός και εκτός Ευρώπης και αξιοποίηση των ευκαιριών της παγκοσμιοποίησης

Η 13^η Ο.Κ.Γ. αποτελεί μια από της κατευθυντήριες γραμμές στην οποία το ΕΠΜ ρίχνει ιδιαίτερο βάρος. Συγκεκριμένα, οι δράσεις που προτείνονται περιλαμβάνουν τον Ν. 89/1967 (off-shore υπηρεσίες), καθώς και το Ν. 3377/2005 για τη λειτουργία εμπορικών καταστημάτων.

Επίσης, αναλαμβάνονται εκτεταμένες δράσεις σχετικά με την ταχύτερη απελευθέρωση των κλάδων ενέργειας, τηλεπικοινωνιών, ταχυδρομείων και μεταφορών, ώστε σύμφωνα με το ΕΠΜ, να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και να εξα-

σφαλισθούν καλύτερες τιμές και υψηλότερη ποιότητα υπηρεσιών για τους καταναλωτές.

Ξεκινά το νέο σχέδιο αποκρατικοποίησης στις άμεσες προτεραιότητες του οποίου είναι η εισαγωγή του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου και του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, η αποκρατικοποίηση των λιμένων και η αξιοποίηση της συμμετοχής του Δημοσίου στην Αγροτική και Εμπορική Τράπεζα.

Τέλος, μεταξύ των δράσεων για την ενίσχυση της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας περιλαμβάνονται και:

- η αναδιοργάνωση του ΟΠΕ, η ενίσχυση του ΕΛΚΕ και η ενεργοποίηση του Εθνικού Συμβουλίου Εξαγωγών,

- η πραγματοποίηση Μελέτης Προσανατολισμού των Ελληνικών Εξαγωγών,

- η αναδιοργάνωση Οργανισμού Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (ΟΑΕΠ).

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Η ανοικτή και ανταγωνιστική αγορά είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την περαιτέρω ανάπτυξη και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Συνεπώς, η άρση των γραφειοκρατικών εμποδίων και η δημιουργία επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο μπορεί να αναπτυχθεί ο υγιής ανταγωνισμός πρέπει να αποτελεί και αυτή προτεραιότητα της κυβερνητικής πολιτικής¹⁹.

19. Βλ. επίσης: Γνώμη 129 «Τομείς προτεραιότητας ενόψει της ενδιάμεσης αξιολόγησης-2005 της Στρατηγικής της Λισσαβόνας», Μάρτιος 2005, Γνώμη 124 «Εκθεση Ομάδας Υψηλού Επιπέδου υπό τον Wim Kok», Δεκέμβριος 2004, Γνώμη 126 «Συστηματοποίηση της Δια Βίου Μάθησης», Ιανουάριος 2005, Γνώμη 117 «Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση», Νοέμβριος 2004.

Βάσει των παραπάνω η Ο.Κ.Ε. έχει προτείνει:

- Την αποτελεσματικότερη λειτουργία της επιτροπής Ανταγωνισμού. Πλήρης αυτονόμησή της και κάλυψη όλων των αναγκών της σε επιστημονικό δυναμικό.

- Τη σταδιακή κατάργηση των κανονισμών που παρεμποδίζουν την ανάπτυξη θεμιτού και υγιούς ανταγωνισμού.

- Τη διασφάλιση όρων θεμιτού και υγιούς ανταγωνισμού στις βιομηχανίες δικτύων. Προστασία από καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης.

- Την πλήρη εφαρμογή συμφωνημένων μέτρων για το άνοιγμα των βιομηχανιών στον ανταγωνισμό έτσι ώστε να γίνουν αποτελεσματικές σε ευρωπαϊκές εξαπλωμένες αγορές.

- Τη διασφάλιση διαφάνειας και συνθηκών πλήρους ανταγωνισμού στις δημόσιες προμήθειες.

- Τον καθορισμό τιμολογίων φυσικού αερίου προοριζόμενου για κάλυψη αναγκών ηλεκτροπαραγωγής.

- Την αναβάθμιση του ρόλου και της δραστηριότητας των Γραφείων Οικονομικών και Εμπορικών υποθέσεων και κατάλληλη στελέχωσή τους, ειδικότερα σε χώρες που επικεντρώνεται ελληνικό ενδιαφέρον.

- Την προώθηση διμερών συμφωνιών σε τομείς οικονομικού ενδιαφέροντος.

- Την επέκταση των διακρατικών συνεργασιών στον αγροτικό τομέα με τις νέες χώρες-μέλη της Ε.Ε. και τις βαλκανικές χώρες και δημιουργία του κατάλληλου θεσμικού

πλαίσιου για συνεργασία με τις εκεί εδρευουσες αγροτικές συνεταιριστικές ενώσεις

Ο.Κ.Γ. 14: Δημιουργία πιο ανταγωνιστικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος και ενθάρρυνση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας μέσω βελτιωμένων ρυθμιστικών κανόνων

Η Ο.Κ.Γ. 14 αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη ενότητα παρέμβασης της κυβέρνησης μέσω του ΕΠΜ. Μεταξύ άλλων οι δράσεις που αναλαμβάνονται περιλαμβάνουν:

- Τη θέσπιση Υπηρεσίας Ειδικών Ελέγχων (ΥΠΕΕ) σε αντικατάσταση του ΣΔΟΕ.

- Την αναμόρφωση Νόμου περί Ανωνύμων Εταιρειών (2190/1920).

- Την καθιέρωση συστήματος αξιολόγησης των επιπτώσεων των νέων νόμων στην ανταγωνιστικότητα.

- Το Ν. 3260/2004 (νέο σύστημα προαγωγών στη δημόσια διοίκηση).

- Το Ν. 3247/2004 (οργάνωση και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης) και το Ν. 3345/2005 (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση).

- Το Ν. 3325/2005 (αδειοδότηση επιχειρήσεων μεταποίησης).

- Την Επιμελητηριακή Νομοθεσία για την παροχή «υπηρεσιών μιας στάσης» από τα Επιμελητήρια, όσον αφορά τη σύσταση εταιριών & την αδειοδότηση.

- Το νομοσχέδιο για το Γενικό Εμπορικό Μητρώο.

- Τη σύσταση & λειτουργία νομοπαρασκευαστικής επιτροπής για αναμόρφωση πτωχευτικού δικαίου.

Ταυτόχρονα αναμορφώνεται το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο για τα δημόσια έργα (Ν. 3263/2004, εναρμόνιση του θεσμικού πλαισίου ανάθεσης των Δημοσίων Έργων με το Κοινοτικό Δίκαιο, εφαρμογή των ενιαίων τιμολογίων εργασιών, πρότυπα τεύχη διακηρύξεων καθώς και πρότυπα έντυπα προσφορών, Ν 3316/2005, κωδικοποίηση της εθνικής νομοθεσίας και νομολογίας περί δημοσίων έργων, αναθεώρηση του συστήματος διαχείρισης των Κρατικών Προμηθειών, υλοποίηση του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Προμηθειών).

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Στην Ελλάδα οι πολύπλοκες γραφειοκρατικές απαιτήσεις δρουν ανασταλτικά στο επιχειρείν και δημιουργούν μεγάλο κόστος προσαρμογής. Το διοικητικό κόστος, η γραφειοκρατία και η διοικητική και νομική πολυπλοκότητα επηρεάζουν αρνητικά την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Βασικοί στόχοι, συνεπώς, πρέπει να αποτελούν ο εκσυγχρονισμός και η βελτίωση της λειτουργίας του δημόσιου τομέα τόσο σε επίπεδο κεντρικής, όσο και περιφερειακής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των επιχειρήσεων και της κοινωνίας για ποιοτικές και αναβαθμισμένες δημόσιες υπηρεσίες.

Στη βάση αυτή η Ο.Κ.Ε. προτείνει²⁰:

- Διοικητικές μεταρρυθμίσεις στο δημόσιο τομέα ώστε να περιορισθεί σημαντικά η χρονοβόρα, δαπανηρή και όχι πάντοτε διαφανής γραφειοκρατία που τον χαρακτηρίζει.

- Διασφάλιση της διαφάνειας και συνθηκών πλήρους ανταγωνισμού στις δημόσιες προμήθειες.

- Υιοθέτηση μεθοδολογίας για τη μέτρηση του κόστους προσαρμογής των επιχειρήσεων στις απαιτήσεις της δημόσιας διοίκησης και στη συνέχεια λήψη μέτρων για τη σταδιακή μείωσή του.

- Κωδικοποίηση και απλοποίηση της νομοθεσίας και κατάργηση επιβαρύνσεων που δεν υπηρετούν συγκεκριμένες επιδιώξεις εξυπηρέτησης του δημόσιου συμφέροντος.

- Απλοποίηση διαδικασιών και μείωση του απαιτούμενου κόστους και χρόνου για την ίδρυση νέων επιχειρήσεων – Μηδενικό γραφειοκρατικό κόστος – Ηλεκτρονική ίδρυση επιχειρήσεων – Περιορισμός χρόνου σε 3 ώρες.

- Υιοθέτηση μεθόδων ανεξάρτητης αξιολόγησης του αντίκτυπου των νομοθετικών προτάσεων στην εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας και της κοινωνίας και στην ανταγωνιστικότητα.

- Παγίωση σταθερού φορολογικού πλαισίου με προβλέψιμη συνολική φορολογική επιβάρυνση.

20. Βλ. επίσης Γνώμη 138 «Πλαίσιο ρυθμίσεων για τη Σύσταση και Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Εταιρίας», Σεπτέμβριος 2005.

- Απλοποίηση διαδικασιών και άρση διοικητικών εμποδίων για τις επιχειρήσεις.
- Αναθεώρηση του πτωχευτικού δικαίου στην κατεύθυνση στήριξης της δεύτερης και τρίτης επιχειρηματικής προσπάθειας.
- Προγράμματα ενθάρρυνσης της εξωστρέφειας και εντατικοποίηση της οικονομικής διπλωματίας. Στήριξη στρατηγικής σημασίας επιχειρηματικών πρωτοβουλιών.
- Προώθηση των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων.
- Δημιουργία ενός Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης της Δ' Προγραμματικής Περιόδου για τις αγροτικές δράσεις (κατά το πρότυπο των διαδικασιών του Υπουργείου Ανάπτυξης), προς επίσηυση του ρυθμού υλοποίησης των έργων.
- Κατάργηση του χρονοβόρου καθεστώτος της προέγκρισης στα σχέδια βελτίωσης, που αφορούν σε δράσεις μεταποίησης και εμπορίας στον αγροτικό τομέα.

Ο.Κ.Γ. 15: Προώθηση μιας πιο επιχειρηματικής κουλτούρας και δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος για τις ΜΜΕ

Σύμφωνα με το ΕΠΜ προβλέπονται:

- Ίδρυση και λειτουργία δικτύου θυρίδων επιχειρηματικότητας, καθώς και Παρατηρητήριου Επιχειρηματικότητας στη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς.
- Καθιέρωση μαθημάτων επιχειρηματικότητας στα ΑΕΙ και ΤΕΙ.

• Ενίσχυση του Ελληνικού Κέντρου Επενδύσεων Α.Ε. (ΕΛΚΕ Α.Ε.).

• Ίδρυση και λειτουργία τοπικών κέντρων αγροτικής ανάπτυξης-Προώθηση του θεσμού του αγροτικού συμβούλου-Δράσεις για τη στήριξη των νέων αγροτών.

Για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σύμφωνα με το ΕΠΜ:

• Παρέχονται επενδυτικά κίνητρα, μέσω του νέου επενδυτικού νόμου που επιχορηγεί τα επενδυτικά σχέδια μέχρι και 55% ανάλογα με την κατανομή των περιφερειακών ενισχύσεων.

• Για πρώτη φορά χρηματοδοτούνται εμπορικές δραστηριότητες από το Γ' Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης με συνολικό προϋπολογισμό ευρώ 200 εκατ. ενώ σύντομα θα ξεκινήσει και η υλοποίηση προγράμματος ύψους ευρώ 200 εκατ. για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των επαγγελματικών δραστηριοτήτων των Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΠΜΕ) στον τομέα των υπηρεσιών.

• Μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ), διευκολύνεται η πρόσβαση των συγκεκριμένων επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση, καθώς παρέχονται εγγυήσεις σημαντικού μέρους των δανείων που λαμβάνονται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Η πλειονότητα των ελληνικών παραγωγικών μονάδων είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις με μικρές δυνατότητες πρόσβασης σε επενδυτικά κεφάλαια. Ταυτόχρονα, η χρονοβόρα, δαπανηρή και όχι πάντοτε διαφα-

νής γραφειοκρατία του δημοσίου τομέα επιδρά ανασταλτικά στο επιχειρείν.

Στις προτάσεις που έχει καταθέσει η Ο.Κ.Ε.²¹ περιλαμβάνονται:

- Ιδιαίτερη προσοχή στις ΜΜΕ και απλοποίηση της λειτουργίας του ΤΕΜΠΕ ώστε να καταστεί ελκυστικό στο τραπεζικό σύστημα.

- Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της λειτουργίας του δημοσίου τομέα σε όλους τους τομείς διοίκησης.

- Παροχή υπηρεσιών ολοκληρωμένης εξυπηρέτησης επιχειρήσεων (νέων και υφισταμένων).

- Αναλογιστική μελέτη πριν από κάθε νομοθετική ρύθμιση για τις συνέπειες της στις ΜΜΕ.

- Ενδυνάμωση οικονομικών κινήτρων απλοποιώντας φορολογικά συστήματα και μειώνοντας το κόστος εργασίας.

- Ενεργοποίηση των εθνικών δικτύων υποστήριξης για επιχειρήσεις.

- Ενίσχυση του ρόλου του ταμείου Εγγυοδοσίας για τις ΜΜΕ.

- Ενίσχυση των προγραμμάτων για διακτύωση των ΜΜΕ.

- Ειδική παρακολούθηση των αυτοαπασχολούμενων, των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

- Υποστηρικτικές δομές προς τις ΜΜΕ για τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα.

- Δημιουργία Κέντρων Ανοικτής Πληροφόρησης και Επικοινωνίας Αγροτών, τα οποία σε εξατομικευμένη βάση θα παρέχουν ενημέρωση για εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς δράσεις και πολιτικές, που αφορούν γενικότερα στα αγροτικά ζητήματα.

- Διευκόλυνση της πρόσβασης των αγροτικών επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων στη χρηματοδότηση, με νέα τραπεζικά προϊόντα, μεταξύ των οποίων και η σύσταση εγγυοδοτικού κεφαλαίου. Με τον τρόπο αυτό αναμένεται να αποφευχθεί το υψηλό κόστος του τραπεζικού δανεισμού και των γραφειοκρατικών διαδικασιών, που επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις αυτές και τις αποθαρρύνουν συχνά από την ανάληψη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες.

- Προώθηση φορολογικού πλαισίου, το οποίο θα συμβάλει στην προώθηση και ανάπτυξη των αγροτικών επιχειρήσεων με τη μείωση του κόστους λειτουργίας τους, και της μείωσης της φορολογίας τους σε περιπτώσεις επενδυτικού κινδύνου.

21. Γνώμη 138 «Πλαίσιο ρυθμίσεων για τη Σύσταση και Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Εταιρίας», Σεπτέμβριος 2005, Γνώμη 122 «Κίνητρα Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη και την Περιφερειακή σύγκλιση», Δεκέμβριος 2004, Γνώμη 124 «Εκθεση Ομάδας Υψηλού Επιπέδου υπό τον Wim Kok», Δεκέμβριος 2004. Γνώμη 113 «Η Στρατηγική της Λισσαβόνας και οι ΜΜΕ», Νοέμβριος 2004.

- Αναβάθμιση των Γραφείων Εξυπηρέτησης των επιχειρήσεων από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.

Ο.Κ.Γ. 16: Επέκταση, βελτίωση και διασύνδεση των ευρωπαϊκών υποδομών και ολοκλήρωση των διασυνοριακών έργων προτεραιότητας

Η εξελισσόμενη αναβάθμιση και επέκταση των εγχώριων δικτύων μεταφοράς και παροχής ενέργειας, σε συνδυασμό με την προώθηση μεγάλων διεθνών ενεργειακών έργων, όπως ο πετρελαιοαγωγός Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη, ο Ελληνο-Τουρκικός και ο Ελληνο-Ιταλικός αγωγός μεταφοράς φυσικού αερίου και η διασύνδεση του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας με το αντίστοιχο Τουρκικό, δημιουργούν ένα νέο, ελκυστικό τοπίο στα ενεργειακά μας ζητήματα και συμβάλλουν στη δημιουργία ενός ευνοϊκού επενδυτικού περιβάλλοντος.

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Η ταχεία ολοκλήρωση ενός σύγχρονου μεταφορικού δικτύου είναι βαρύνουσα σημασίας, καθώς και οι οδικές και σιδηροδρομικές συνδέσεις της χώρας μας με τη λοιπή Ευρώπη κρίνονται ως ανεπαρκείς. Βασική επιδίωξη θα πρέπει να αποτελέσει για τη χώρα μας η δημιουργία σύγχρονης μεταφορικής υποδομής.

Σε αυτή τη βάση η Ο.Κ.Ε. έχει προτείνει:

- Επανεξέταση κατανομής των κοινοτικών πόρων με κριτήριο την προώθηση των επιδιώξεων αιχμής. Καλύτερη αξιοποίηση τους για τη βελτίωση των υποδομών.

- Διευκόλυνση μεταφοράς φορτίων μέσω τρίτων ευρωπαϊκών χωρών.

- Απελευθέρωση λιμενικών υπηρεσιών.

- Μείωση ενοικίου για το δίκτυο σταθερής τηλεφωνίας.

- Προσαρμογή του κόστους διέλευσης του φυσικού αερίου από τον αγωγό υψηλής πίεσης σε επίπεδα συγκρίσιμα με άλλες χώρες της Ε.Ε.

- Προώθηση των κάθετων (B-N) διευρωπαϊκών δικτύων.

Ο.Κ.Γ. 17: Εφαρμογή πολιτικών απασχόλησης με στόχο την επίτευξη της πλήρους απασχόλησης, τη βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας στην εργασία και την ενίσχυση της κοινωνικής και γεωγραφικής συνοχής

Στο ΕΠΜ διατυπώνεται η πρόθεση της κυβέρνησης για τη δημιουργία νέων και ποιοτικών θέσεων απασχόλησης. Προς την κατεύθυνση αυτή η κυβέρνηση προτείνει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Τη χρήση της εξατομικευμένης παρέμβασης καθώς και ειδικών προγραμμάτων ενίσχυσης της απασχολησιμότητας, μέσω των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ).

- Τη θέσπιση του Εθνικού Συμβουλίου για την κοινωνική προστασία (ΕΣΥΚΠ),

- Δράσεις για την άμεση ενίσχυση του εισοδήματος της οικογένειας (π.χ. δημιουργία νέου θεσμικού πλαισίου για τη στήριξη των πολυτέκνων και των οικογενειών με χαμηλά εισοδήματα μέσω του νέου φορολογικού νόμου).

- Τη βελτίωση των διαδικασιών σύζευξης προσφοράς και ζήτησης εργασίας στις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης.

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Σύμφωνα με την Ο.Κ.Ε. οι βασικοί άξονες πρέπει να είναι²²:

- Ο στρατηγικός προσανατολισμός των πολιτικών απασχόλησης και καταπολέμησης της ανεργίας προς την κατεύθυνση της προσφοράς (γνώση, ικανότητες, εξειδίκευση του εργατικού δυναμικού και της ζήτησης εργασίας (βιομηχανική κλαδική πολιτική, επενδύσεις, ολοκληρωμένα συμπλέγματα δραστηριοτήτων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, νέες θέσεις εργασίας, ποιότητα εργασιακών σχέσεων, χρόνος εργασίας κ.λπ.).

- Η διευκόλυνση της ένταξης στην αγορά εργασίας ειδικών πληθυσμιακών ομάδων

(π.χ. γυναίκες, νέοι), λαμβανομένων υπ' όψιν των ιδιαιτεροτήτων, της παράδοσης και της δομής της ελληνικής οικογένειας.

- Η μείωση των διαφορών στα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας μεταξύ των περιφερειών.

- Η ενίσχυση της επαγγελματικής και γεωγραφικής κινητικότητας με στόχο την περιφερειακή σύγκλιση και την αποδοτικότερη λειτουργία της αγοράς εργασίας.

Στην κατεύθυνση αυτή η Ο.Κ.Ε. προτείνει:

- Τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στο σχεδιασμό, στην παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών απασχόλησης.

- Την αύξηση της επαγγελματικής και γεωγραφικής κινητικότητας με δράσεις ενίσχυσης των υποδομών των μειονεκτούντων περιφερειών, καθώς και με επικέντρωση των ενισχύσεων στον τομέα της κοινωνικής εργασίας και στην κάλυψη αναγκών τοπικού χαρακτήρα.

- Τη συνεχή εξέταση του φορολογικού συστήματος, ώστε να μην είναι αποτρεπτικό για τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας.

- Τον υπολογισμό της αδήλωτης εργασίας και τον προσδιορισμό των διαρθρωτι-

22. Βλ. επίσης: Γνώμη 131 «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση 2005-2006», Μάιος 2005, Γνώμη 129 «Τομείς προτεραιότητας ενόψει της ενδιάμεσης αξιολόγησης-2005 της Στρατηγικής της Λισαβόνας», Μάρτιος 2005, Γνώμη 122 «Κίνητρα Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη και την Περιφερειακή Σύγκλιση», Δεκέμβριος 2004, Γνώμη 124 «Εκθεση Ομάδας Υψηλού Επιπέδου υπό τον Wim Kok», Δεκέμβριος 2004, Γνώμη 126 «Συστηματοποίηση της Δια Βίου Μάθησης», Ιανουάριος 2005.

κών της χαρακτηριστικών για την κατάλληλη προσαρμογή των πολιτικών μείωσής της.

- Την προώθηση μέσα από διάλογο ενεργών πολιτικών και την ανάπτυξη στοχευμένων δράσεων (π.χ. *επιμήκυνση τουριστικής περιόδου, αύξηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας στον αγροτικό τομέα και της επιχειρηματικότητας των νέων αγροτών, ενίσχυση των διαδικασιών πιστοποίησης ποιότητας της παραγωγής και των παραγωγικών διαδικασιών για τα αγροτοδιατροφικά προϊόντα*).

- Ένα πρόγραμμα ομαλής μετάβασης του εργατικού δυναμικού που σήμερα απασχολείται στη γεωργία και επιθυμεί να απασχοληθεί σε άλλους κλάδους παραγωγής.

Ο.Κ.Γ. 18: Προώθηση της δια βίου προ - σέγγισης της εργασίας

Στο ΕΠΜ διατυπώνεται η πρόθεση της κυβέρνησης για την ενίσχυση μίας δια βίου προσέγγισης της εργασίας, ενώ εντός του 2005 ψηφίστηκε ο Νόμος 3369 για τη Δια Βίου Μάθηση. Προς την κατεύθυνση αυτή προτείνει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Την οικονομική στήριξη των ηλικιωμένων (*διασφάλιση αξιοπρεπούς κατώτατης σύνταξης για τους άνω των 65 ετών και παροχών στην υγεία, στις μεταφορές, στη στέγαση κ.λπ.*).

- Την εφαρμογή από τον ΟΑΕΔ ειδικών προγραμμάτων απασχόλησης για άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (*ενεργός γήρανση*).

- Διευκόλυνση της εισόδου των γυναικών στην αγορά εργασίας μέσα από την ενίσχυση των υποστηρικτικών δομών.

- Την περαιτέρω ανάπτυξη του θεσμού της δια βίου μάθησης μέσω του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, των διατμηματικών προγραμμάτων συμπληρωματικής εκπαίδευσης, των Ινστιτούτων δια βίου Εκπαίδευσης και της εκπαίδευσης από απόσταση (*με τη χρήση νέων τεχνολογιών*).

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Η ανάπτυξη της δια βίου μάθησης, με στόχο τη συνεχή αναπροσαρμογή των γνώσεων και την ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού ώστε να μπορεί να παρακολουθεί τις εξελίξεις στην τεχνολογία και στην οργάνωση της παραγωγής, οδηγεί σε βελτίωση της παραγωγικότητας, η οποία συναρτάται άμεσα με τη μεγιστοποίηση της ανταγωνιστικότητας. Η Ελλάδα εμφανίζεται δυστυχώς να κατέχει την τελευταία θέση στη δια βίου μάθηση ή κατάρτιση ανάμεσα στα 25 κράτη-μέλη της διευρυμένης Ε.Ε., με ποσοστό 18 φορές μικρότερο από εκείνο της Σουηδίας και πέντε φορές μικρότερο από εκείνο της Ε.Ε.-25 ως συνόλου²³.

23. Τα στοιχεία αυτά εμπεριέχονται σε έρευνα της Eurostat, η οποία αφορά στα ποσοστά του πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών που παρακολουθούσαν προγράμματα εκπαίδευσης ή κατάρτισης τις τέσσερις εβδομάδες πριν από την ημέρα που άρχισε η σχετική έρευνα το έτος 2004. Τα αποτελέσματα της έρευνας, τα οποία δημοσιεύτηκαν στις 08/09/2005, δείχνουν ότι τις πρώτες θέσεις κατέχουν τα σκανδιναβικά κράτη-μέλη της Ε.Ε.-25 με ποσοστά από 35,8% έως και 24,6%. Ο μέσος όρος της Ε.Ε.-25 ανέρχεται σε 9,9%, ενώ το ποσοστό της Ελλάδος είναι μόλις 3,9%.

Σύμφωνα με την Ο.Κ.Ε. οι βασικοί άξονες γύρω από τους οποίους πρέπει να κινηθεί η κυβερνητική πολιτική είναι:

- Η προσέλκυση και η επακόλουθη ένταξη στην αγορά εργασίας ειδικών πληθυσμιακών ομάδων.
- Η άμεση ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων πτυχιούχων.
- Κίνητρα για παράταση της διάρκειας παραμονής στην αγορά εργασίας.

Η Ο.Κ.Ε. επομένως προτείνει:

- Τη διεύρυνση των υποδομών φροντίδας και των υπηρεσιών στήριξης, ώστε να διευκολυνθεί η ένταξη στην αγορά εργασίας ειδικών πληθυσμιακών ομάδων (π.χ. γυναίκες).
- Την προώθηση νέων μορφών ευέλικτης απασχόλησης μέσα από την ανάπτυξη ειδικού θεσμικού πλαισίου, που θα εγγυάται την ασφάλεια και τη διάρκεια των συγκεκριμένων θέσεων εργασίας, συμβατών με τις ανάγκες ατόμων που για διάφορους λόγους δεν επιλέγουν την πλήρη και αποκλειστική απασχόληση.
- Την ανάπτυξη συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης εξ αποστάσεως.
- Τη βελτίωση του συστήματος επιδοτήσεων της εργασίας για ειδικές πληθυσμιακές ομάδες, που πλήττονται από υψηλά ποσοστά ανεργίας.
- Τη δημιουργία Κέντρων Συνεχούς Επαγγελματικής Κατάρτισης των Αγροτών.

- Χορήγηση κινήτρων για παράταση της διάρκειας παραμονής στην αγορά εργασίας.

Ο.Κ.Γ. 19: Εξασφάλιση προσβάσιμων αγορών εργασίας και πιο ανταποδοτικών και ελκυστικών μορφών απασχόλησης σε όσους αναζητούν εργασία, συμπεριλαμβανομένων των μειονεκτούντων και των εργασιακά μη ενεργών

Η κυβέρνηση αναφέρει στο ΕΠΜ σημαντικό αριθμό δράσεων για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στην αγορά εργασίας. Μεταξύ άλλων είναι και οι ακόλουθες:

- Ο επανασχεδιασμός της πολιτικής ένταξης των μεταναστών.
- Δράσεις για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας σε συνεργασία με τοπικούς φορείς, Εκκλησία και ΜΚΟ.
- Ο Ν.3250/2004 για την κατοχύρωση της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα ατόμων ευπαθών ομάδων.
- Η ενίσχυση των υποστηρικτικών δομών, που διευκολύνουν τη συμφιλίωση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.
- Η επιχορήγηση επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων που βρίσκονται κοντά στο όριο συνταξιοδότησης.
- Η ανάπτυξη πληροφοριακού υλικού και εκπαιδευτικών εργαλείων, προσανατολισμένων σε μαθητές με υψηλή επικινδυνότητα κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και προγραμμάτων κατάρτισης ανέργων, αλλά και εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας.

- Ο Ν. 3227/2004

- Η ενίσχυση της λειτουργίας των Ιδιωτικών Γραφείων Εργασίας και των Εταιρειών Προσωρινής Απασχόλησης (ΕΠΑ).

- Η ενίσχυση της γεωγραφικής κινητικότητας [πρόβλεψη για αυξημένη επιδότηση ενοικίου των ανέργων που μετακινήθηκαν από τον τόπο διαμονής τους για να εργαστούν (ΚΥΑ 50233/3.5.2004) και επιδότηση από τον ΟΑΕΔ των μετακινούμενων για απασχόληση περιορισμένης διάρκειας].

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Το φαινόμενο του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας²⁴ έχει πάρει στη χώρα μας σημαντικές διαστάσεις, ενώ συνδέεται κατά κύριο λόγο περισσότερο με την αδυναμία εξεύρεσης απασχόλησης, παρά με την απώλεια υπάρχουσας απασχόλησης. Δεν υποδηλώνει απλώς την ανεπάρκεια πόρων, αλλά αντικατοπτρίζεται και εκδηλώνεται στη στέγαση, στην εκπαίδευση, στην υγεία, στην πρόσβαση στις υπηρεσίες κ.α.

Σύμφωνα με σχετικό σημείωμα, το οποίο κατατέθηκε από την Ο.Κ.Ε. στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, οι βασικοί άξονες γύρω από τους οποίους πρέπει να κινηθεί η κυβερνητική πολιτική είναι οι εξής:

- Η μεθόδευση εξειδικευμένων μέτρων για την άμβλυνση των ανισοτήτων μεταξύ των εργαζομένων, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις ιδιαιτερότητες της κάθε περίπτωσης και τις ανάγκες των διαφόρων κατηγοριών εργαζο-

μένων (γυναίκες, μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι, μερικώς απασχολούμενοι κ.λπ.).

- Η διαρκής επιμόρφωση των ανέργων, ώστε να μην αποσυνδέονται για μακρύ χρονικό διάστημα από την αγορά εργασίας.

Στην κατεύθυνση αυτή η Ο.Κ.Ε. προτείνει:

- Τη διοργάνωση ενημερωτικών εκστρατειών με στόχο την ενημέρωση του ευρέος κοινού και την ενθάρρυνση της αποδοχής της διαφορετικότητας των ατόμων, στο πλαίσιο μίας προσπάθειας κινητοποίησης του συνόλου της κοινωνίας για τη διαμόρφωση συνεκτικής πολιτικής κατά του κοινωνικού αποκλεισμού.

- Τη βελτίωση του συστήματος επιδοτήσεων της εργασίας για ειδικές πληθυσμιακές ομάδες, που πλήττονται από υψηλά ποσοστά ανεργίας.

- Την παροχή πρόσθετων κινήτρων σε επιχειρήσεις για προσλήψεις μακροχρόνια ανέργων και επανεκπαίδευσή τους στο χώρο της επιχείρησης.

- Τη βελτίωση του μηχανισμού παρακολούθησης των αναγκών της αγοράς εργασίας και την ανάπτυξη εύχρηστων συστημάτων σύνδεσης της προσφοράς και της ζήτησης για τους αναζητούντες εργασία.

- Την αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος και του ηλεκτρονικού αποκλεισμού.

24. Βλ. Γνώμη Πρωτοβουλίας ΟΚ.Ε. υπ' αριθμ. 131 με θέμα «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση 2005-2006», Αθήνα 13 Μαΐου 2005.

- Την παρακολούθηση και το συντονισμό των δράσεων κατά του αποκλεισμού σε τοπικό και σε κεντρικό επίπεδο.

Ο.Κ.Γ. 20: Βελτίωση της κάλυψης των αναγκών της αγοράς εργασίας

Στο ΕΠΜ διατυπώνεται η πρόθεση της κυβέρνησης να βελτιώσει το βαθμό κάλυψης των αναγκών της αγοράς εργασίας μέσω δράσεων, όπως είναι ενδεικτικά η ενίσχυση των Ιδιωτικών Γραφείων Εργασίας και των Εταιρειών Προσωρινής Απασχόλησης (*αναφέρθηκαν προηγουμένως, στην Ο.Κ.Γ. 19*), αλλά και του ΟΑΕΔ και ειδικότερα του Παρατηρητηρίου Απασχόλησης.

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Σύμφωνα με την Ο.Κ.Ε., οι βασικοί άξονες γύρω από τους οποίους πρέπει να κινηθεί η κυβερνητική πολιτική είναι οι εξής:

- Ο έγκαιρος εντοπισμός δυσλειτουργιών στις επιμέρους αγορές εργασίας.
- Η αποτελεσματικότερη σύνδεση των ειδικεύσεων του εργατικού δυναμικού με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Η από το περιεχόμενο των Συνθηκών της Ε.Ε. διασφάλιση της κινητικότητας των εργαζομένων στα κράτη-μέλη της.

Στην κατεύθυνση αυτή η Ο.Κ.Ε. προτείνει:

- Την ενεργοποίηση του Ε.Σ.Σ.Ε.Ε.Κ.Α., καθώς και της Επιτροπής Δια Βίου Μάθησης.
- Την άμεση απόδοση των θεσμοθετημένων πόρων και των οφειλών του ΙΚΑ προς τον Λ.Α.Ε.Κ.

- Τη μετατροπή του Λ.Α.Ε.Κ. σε Ν.Π.Ι.Δ., ώστε ο λογαριασμός να αποκτήσει αυτονομία από τον ΟΑΕΔ, ευελιξία και αποτελεσματικότητα, καθώς και την επανεξέταση του Προγράμματος Δράσης για την υλοποίηση των σκοπών του.

- Την υιοθέτηση του ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου, που διευκολύνει την κινητικότητα των Ευρωπαίων εργαζομένων, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής αγοράς εργασίας.

Ο.Κ.Γ. 21: Προώθηση της ευελιξίας σε συνδυασμό με την εργασιακή ασφάλεια και περιορισμός της κατάτμησης της αγοράς εργασίας, δίνοντας τη δέουσα προσοχή στο ρόλο των κοινωνικών εταιριών

Σε διάφορα σημεία του ΕΠΜ έχουμε διάσπαρτες αναφορές στην προώθηση της ευελιξίας στις εργασιακές σχέσεις. Πιο συγκεκριμένα, διατυπώνεται η πρόθεση της κυβέρνησης να κινηθεί προς την κατεύθυνση αυτή μέσα από τις ακόλουθες δράσεις:

- Ποικιλία εργασιακών συμβάσεων, που θα δίνουν τη δυνατότητα επιλογής των κατάλληλων εργασιακών σχέσεων ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις προτιμήσεις του εργατικού δυναμικού.
- Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου για ευέλικτες μορφές απασχόλησης (*με απώτερο στόχο τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας όλων των κοινωνικών ομάδων και τη δημιουργία κινήτρων μετατροπής της αδήλωτης σε «κανονική» απασχόληση*) και την εφαρμογή του νέου νόμου 3385/2005 για τη διευθέτηση του χρόνου εργασίας²⁵.

25. Οι απόψεις της Ο.Κ.Ε. έχουν διατυπωθεί στην Γνώμη 136 «Ρυθμίσεις για την προώθηση της απασχόλησης, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και άλλες διατάξεις», Ιούλιος 2005.

- Ειδική διάταξη για τους απασχολομένους στις νέες μορφές απασχόλησης (εξομοιώνει τις ημέρες εργασίας που διανύθηκαν σε μερική απασχόληση με εκείνες που διανύθηκαν σε πλήρη για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος).

- Τη θεσμοθέτηση της διαδοχικής ασφάλισης.

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Σύμφωνα με την Ο.Κ.Ε. η κινητικότητα και η ευελιξία στην απασχόληση θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως διαρθρωτικό εργαλείο για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και όχι ως παράγοντας απορρύθμισης της αγοράς εργασίας. Οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις προς την κατεύθυνση της ευελιξίας οφείλουν να κατοχυρώνουν την ασφάλεια και να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες των εργαζομένων και των επιχειρήσεων, εκπληρώνοντας το βασικό στόχο της ανταγωνιστικότητας και της κοινωνικής συνοχής.

Στην κατεύθυνση αυτή η Ο.Κ.Ε. προτείνει:

- Την προώθηση της μερικής απασχόλησης και των νέων ευέλικτων μορφών εργασίας, μέσα από την ανάπτυξη θεσμικού πλαισίου που θα διασφαλίζει (εργασιακά, ασφαλιστικά, συνταξιοδοτικά) τις ευέλικτες μορφές απασχόλησης.

- Την υιοθέτηση πολιτικών αντιμετώπισης της αδήλωτης εργασίας (μηχανισμοί ελέγχου και παροχή κινήτρων).

- Τη δημιουργία θεσμικού πλαισίου για τη μετακίνηση μεταξύ του ιδιωτικού και δη-

μοσίου τομέα διασφαλίζοντας ίση μεταχείριση των μετακινουμένων στα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά τους δικαιώματα.

Ο.Κ.Γ. 22: Εξασφάλιση εξελίξεων στο εργασιακό κόστος και στους μηχανισμούς προσδιορισμού των αμοιβών, που να ευνοούν την απασχόληση

Η πρόθεση της κυβέρνησης αποτυπώνεται στις ακόλουθες δράσεις:

- Υπογραφή συλλογικών συμβάσεων εργασίας για τη ρύθμιση των εξελίξεων στους μισθούς και τα λοιπά κόστη που συνδέονται με την εργασία και η ενεργοποίηση μέτρων του Ν. 3227/2004 για τους επιδοτούμενους ανέργους.

- Οικονομική στήριξη των ηλικιωμένων και φορολογικές ελαφρύνσεις για τα χαμηλά εισοδήματα.

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Σύμφωνα με την Ο.Κ.Ε. το χαμηλό εργατικό κόστος αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα στην προσπάθεια προσέλκυσης επενδυτικών κεφαλαίων. Το φαινόμενο της μετανάστευσης των παραγωγικών μονάδων σε χώρες χαμηλού εργατικού κόστους, που αναμένεται να διογκωθεί τα επόμενα χρόνια, δημιουργεί σημαντικό πρόβλημα στην ελληνική αγορά εργασίας ωθώντας προς τα πάνω τα ποσοστά ανεργίας. Εντούτοις, το βασικό πλεονέκτημα της ελληνικής βιομηχανίας δε θα πρέπει να εστιασθεί μελλοντικά στο κόστος εργασίας, αλλά στο βαθμό ενσωμάτωσης καινοτομιών στην παραγωγή και στην ποιότητα των παραγομένων προϊόντων²⁶.

26. Γνώμη 117 «Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση», Νοέμβριος 2004.

Κατά συνέπεια, οι βασικοί άξονες γύρω από τους οποίους πρέπει να κινηθεί η κυβερνητική πολιτική, προκειμένου να ανταποκριθεί στους στόχους της Ο.Κ.Γ. 22 είναι οι εξής:

- Η βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας.
- Η υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και η επανεπίδραση των εργαζομένων σε αυτές.

Στην κατεύθυνση αυτή η Ο.Κ.Ε. προτείνει:

- Την ενδυνάμωση και διεύρυνση των συλλογικών διαπραγματεύσεων και του κοινωνικού διαλόγου στις εργασιακές σχέσεις.
- Την περαιτέρω αύξηση του αφορολόγητου ορίου στα εισοδήματα από μισθωτή εργασία.
- Τη μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

Ο.Κ.Γ. 23: Επέκταση και βελτίωση των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο

Η Κυβέρνηση αναγνωρίζει τη σπουδαιότητα της γνώσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την ποιοτική απασχόληση και την κοινωνική συνοχή. Πολλές είναι οι δράσεις που αποτυπώνουν την πρόθεση της κυβέρνησης για επέκταση και βελτίωση των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο, από τις οποίες αναφέρονται ενδεικτικά οι ακόλουθες:

- Η ενίσχυση των περιφερειακών διευθύνσεων εκπαίδευσης.

- Η διεύρυνση των προγραμμάτων πρακτικής άσκησης από τον ΟΕΕΚ και η πρόβλεψη για πρόσθετες εκπαιδευτικές δράσεις σε καινοτόμες ειδικότητες και σε απομακρυσμένες περιοχές.

- Η δημιουργία περιφερειακών βιβλιοθηκών.

- Η ενίσχυση των ιδιωτικών ΙΕΚ με έμμεση χρηματοδότηση, υπό μορφή υποτροφιών και άλλων παροχών μέσω ΟΕΕΚ.

- Η ενίσχυση του θεσμού των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας και των Κέντρων Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

- Η λειτουργία διαπολιτισμικών σχολείων.

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Η ανάδειξη της γνώσης σε μια από τις κύριες παραγωγικές δυνάμεις της σύγχρονης κοινωνίας και της ανταγωνιστικότητας έχει σαν αποτέλεσμα να θεωρούνται πρωτεύουσας σημασίας, ζητήματα που έχουν να κάνουν με την εκπαιδευτική πολιτική και τη σύζευξη της κατάρτισης με τις πραγματικές ανάγκες της ελληνικής οικονομίας και αγοράς εργασίας²⁷. Ο βασικός άξονας γύρω από τον οποίο πρέπει να κινηθεί η κυβερνητική πολιτική είναι η συνεχής επανεκπαίδευση του εργατικού δυναμικού, ώστε να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις των τεχνολογικών εξελίξεων.

27. Γνώμη 129 «Τομείς προτεραιότητας ενόψει της ενδιάμεσης αξιολόγησης-2005 της Στρατηγικής της Λισαβόνας», Μάρτιος 2005, Γνώμη 124 «Εκθεση Ομάδας Υψηλού Επιπέδου υπό τον Wim Kok», Δεκέμβριος 2004, Γνώμη 126 «Συστηματοποίηση της Δια Βίου Μάθησης», Ιανουάριος 2005, Γνώμη 117 «Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση», Νοέμβριος 2004.

Στην κατεύθυνση αυτή η Ο.Κ.Ε. προτείνει:

- Την εφαρμογή καινοτόμων στρατηγικών για την εκπαίδευση του ανθρωπίνου δυναμικού, όπως π.χ. τη θέσπιση φορολογικών κινήτρων για τις επιχειρήσεις και τα άτομα, για επενδύσεις στη διαρκή ανάπτυξη των ικανοτήτων και των εργασιακών δεξιοτήτων.

- Την αναβάθμιση του περιεχομένου των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης μέσα από την πιστοποίηση των εκπαιδευτών, του εκπαιδευτικού προγράμματος και την αύξηση της συμμετοχής της πρακτικής άσκησης σε τεχνολογικά προηγμένες επιχειρήσεις στην όλη διαδικασία της κατάρτισης.

- Την κατάργηση της γραφειοκρατίας και την απλοποίηση των διαδικασιών στην υλοποίηση προγραμμάτων του ΛΑΕΚ.

- Την αναγνώριση της επιλεξιμότητας προγραμμάτων εξ αποστάσεως κατάρτισης.

- Την ανάπτυξη μεθοδολογίας αξιολόγησης του βαθμού σύνδεσης του συστήματος επαγγελματικής κατάρτισης με τις ανάγκες και τις προοπτικές της αγοράς εργασίας.

- Την ενθάρρυνση της αγροτικής εκπαίδευσης.

Ο.Κ.Γ. 24: Υιοθέτηση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, που να ανταποκρίνονται στις νέες απαιτήσεις

Η 24η Ο.Κ.Γ. εστιάζει ως επί το πλείστον στην ποιότητα στην εκπαίδευση και στην καταπολέμηση της σχολικής διαρροής. Μετα-

ξύ των δράσεων της κυβέρνησης αναφέρονται:

- Τα μαθήματα επιχειρηματικότητας στα ΑΕΙ και στα ΤΕΙ.

- Η αξιολόγηση των σχολικών μονάδων α'βάθμιας και β'βάθμιας εκπαίδευσης.

- Ο Ν.3374/2005 για την τακτική αξιολόγηση του συνόλου του έργου των ΑΕΙ.

- Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών α'βάθμιας, β'βάθμιας και τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης.

- Τα προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

- Τα προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας (ιδιαίτερα σε περιοχές όπου υπάρχει πληθυσμιακή συγκέντρωση ευπαθών κοινωνικών ομάδων).

- Η πιστοποίηση των φορέων υλοποίησης προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης, η πιστοποίηση του περιεχομένου προγραμμάτων καθώς και του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται.

- Η αναβάθμιση των σπουδών στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ).

Απόψεις της Ο.Κ.Ε.

Παρά το στόχο για αύξηση των δαπανών για την Παιδεία στο 5% του ΑΕΠ, το ποσοστό παρέμεινε στο 3,58% (ο μέσος όρος στην Ευρώπη είναι 5% ενώ η αμέσως επόμενη χώρα δαπανά το 4,4% του ΑΕΠ). Ακόμη δυσμενέστερο είναι το ύψος των δαπανών για έρευνα το οποίο ανέρχεται μόλις στο 0,6% του ΑΕΠ.

Σύμφωνα με τις απόψεις της Ο.Κ.Ε. οι βασικοί άξονες γύρω από τους οποίους πρέπει να κινηθεί η κυβερνητική πολιτική είναι οι εξής:

- Η αύξηση των πόρων για την παιδεία στο 5% του ΑΕΠ.

- Ο προσανατολισμός της επαγγελματικής κατάρτισης και της τεχνικής εκπαίδευσης στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και στις τεχνολογικές εξελίξεις.

Στην κατεύθυνση αυτή η Ο.Κ.Ε. προτείνει²⁸:

- Την αύξηση των δαπανών για την παιδεία, με έμφαση στις δαπάνες που παρου-

σιάζουν υστέρηση στον προϋπολογισμό που διατίθεται για την παιδεία, όπως είναι για εργαστήρια, για βιβλιοθήκες, για δράσεις ενισχυτικές της κοινωνίας της πληροφορίας.

- Την ενίσχυση της πιστοποίησης του περιεχομένου των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και των εξειδικεύσεων που παρέχονται μέσα από τα προγράμματα αυτά.

- Την εισαγωγή προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης των δασκάλων και καθηγητών και τη συνεχή αξιολόγησή τους.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Νικόλαος Αναλυτής

28. Βλ. επίσης: Γνώμη 126 «Συστηματοποίηση της Δια Βίου Μάθησης», Ιανουάριος 2005.

Στην Ολομέλεια της 11ης Οκτωβρίου 2005 παρέστησαν τα κάτωθι Μέλη
της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Αναλυτής Νικόλαος

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ

Κεφάλας Χαράλαμπος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Πολίτης Δημήτρης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Λιόλιος Νικόλαος
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Α' ΟΜΑΔΑ

Αντζινάς Νικόλαος
Εκπρόσωπος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Ντουντούμης Γεώργιος
Εκπρόσωπος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Ασημακόπουλου Δημητρίου
Προέδρου Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Γκοτσόπουλος Χρήστος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε

Κουτσιβίτου Αναστασία
Εκπρόσωπος Σ.Ε.Β.

Ρερρές Κυριάκος
Γενικός Διευθυντής Π.Ο.Ξ.

Σκορίνης Νικόλαος
Γενικός Γραμματέας Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Τσατήρης Γεώργιος
Ένωση Ελληνικών Τραπεζών

Χασιώτης Νικόλαος
Εκπρόσωπος Ένωσης
Ελλήνων Εφοπλιστών

Β' ΟΜΑΔΑ

Αυγητίδης Ελευθέριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Βουλγαράκης Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Σπανού Δέσποινα
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
σε αναπλήρωση του
Βρεττάκου Ηλία
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Μπούρχας Κωνσταντίνος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Ηλιόπουλος Ηλίας
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Κουτσιμπογιώργος Γεώργιος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Κωνσταντινίδης Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Λαιμός Στέφανος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Ξενάκης Βασίλειος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Παπαντωνίου Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Αποστολόπουλος Αναστάσιος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Πλευράκης Μιχάλης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Μπάρλος Αλέξανδρος
Γ.Σ.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Πολυζωγόπουλου Χρήστου
Προέδρου Γ.Σ.Ε.Ε.

Τούσης Αθανάσιος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Γ' ΟΜΑΔΑ

Βουμβουλάκης Μιχαήλ
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Γωνιωτάκης Γεώργιος
Πρόεδρος Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

Καφύρας Χαράλαμπος
Μέλος Γ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.
σε αναπλήρωση του
Καραμίχα Τζανέτου
Προέδρου Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Κουκουλάκης Ζαχαρίας
Μέλος Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

Τσεμπερλίδης Νικόλαος
Πρόεδρος Δ.Σ. ΚΕ.Π.ΚΑ.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Γρηγόριος Παπανίκος

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το έργο και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι στη διάθεσή σας το Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής, υπό τη διεύθυνση της Δρος Μάρθας Θεοδώρου.

Τηλ.: (210) 9249510-2, Fax: (210) 9249514, e-mail: iproke@otenet.gr